

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 124

Simbătă 29 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul

„Științe sociale” — 1 leu

DIN CRONICA ULTIMELOR ZILE

20 decembrie 1973 va rămâne în istoria teatrului românesc, a întregii noastre vieți cultural-artistice, o dată memorabilă. În această zi, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat, a avut loc solemnitatea inaugurării noului edificiu al Teatrului Național „I. L. Caragiale” din Capitală. Participarea conducătorilor de partid și de stat ilustrează încă o dată atenția și prețuirea pe care partidul și statul, întregul nostru popor, le manifestă față

de teatrul românesc, școală de educare a celor mai înalte virtuți morale, etice și politice încă de la începuturile sale.

Noul edificiu, construcție grandioasă a anilor socialismului, constituie un imbold în plus pentru întreaga noastră mișcare cultural-artistă, chemată să dea curs unui comandament superior — acela de a contribui la formarea și dezvoltarea unei conștiințe noi, de a se împleti și în viitor cu istoria noastră, cu lupta și eforturile poporului pentru construirea societății socialiste.

Cu prilejul zilei de 30 Decembrie și al Anului nou, vă urăm, stimați cititori și colaboratori ai revistei, succes în activitatea dumneavoastră, putere de muncă pentru traducerea în viață a politicii partidului nostru, sănătate și fericire.

TRIBUNA ȘCOLII



Desen de prof. V. Lungu

Sub stindardul Republicii

În vara acestui an, un eveniment politic de mare însemnătate istorică a relevat complexitatea și multitudinea de aspecte și de probleme pe care le ridică, după cîștigarea unei bogate experiențe și un atît de rodnic bilanț, dezvoltarea și perfecționarea în perspectivă a învățămîntului din țara noastră. Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., la care ne referim, a trecut în revistă și a luat în dezbateră întreaga problematică a învățămîntului din Republica Socialistă România, elaborînd, pe această bază, un program amplu și unitar de dezvoltare și perfecționare a acestui domeniu de activitate.

Cum bine se știe, Plenara a făcut bilanțul activității de învățămînt și de pregătire a cadrelor, în lumina Directivei C.C. al P.C.R. elaborate în cei 25 de ani de învățămînt socialist și, mai ales, a orientărilor date de Congresul al X-lea și de Conferința Națională din Iulie 1972.

Plenara din 18—19 iunie a.c. a consemnat victoriile și realizările de sea-

mă obținute pe linia dezvoltării învățămîntului din țara noastră, apreciînd faptul că au fost pregătite cadrele necesare dezvoltării într-un ritm rapid a întregii economii, a științei și culturii românești, contribuind la ridicarea nivelului de cultură generală și de pregătire politico-ideologică a întregului popor, la formarea unor oameni cu înalte însușiri morale și etice, devotați construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, cauzei socialismului și comunismului.

Cu numai un an înainte de sărbătorirea a trei decenii de la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, Plenara din iunie 1973, a apreciat cu satisfacție dezvoltarea impetuoasă — atît în ce privește aria de cuprindere și de pregătire, cît și în profunzime — pe care a cunoscut-o sistemul de învățămînt din țara noastră, în perioada construcției socialiste. Profundele transformări social-economice din această

GEORGE BOTEZ

(Continuare în pag. a 2-a)



Grafica și ilustrația cărții școlare

Ședință de lucru

Simbătă, 22 decembrie a.c., la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Capitală sub conducerea tovarășului Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, a avut loc un schimb de păreri asupra graficii și ilustrației de carte școlară. Scopul acestei întâlniri de lucru a fost acela de a găsi modalitățile practice de îmbunătățire a aspectului grafic, a ilustrației manualelor școlare atât din punct de vedere artistic, cât și tipografic. La această ședință de lucru, au participat, în afară de reprezentanții ai Ministerului Educației și Învățămîntului, reprezentanți ai Ministerului Economiei Forestiere, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Centralei cărții, Uniunii artiștilor plastici, Centralei industriei poligrafice, conducerea Editurii didactice și pedagogice, șefi de redacție și lucrători din serviciul de grafică al Editurii, reprezentanți ai ziarelor centrale și ai presei pedagogice, diferiți invitați.

După o informare ținută de tovarășul Ion Stanciu, directorul Editurii didactice și pedagogice, au urmat discuțiile pe marginea problemelor pe care le ridică grafica și ilustrația de carte școlară.

În încheierea acestui schimb de opinii, a luat cuvîntul tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățămîntului, care s-a referit la sarcinile ce stau în fața lucrătorilor din Editura didactică și pedagogică, subliniind că discuția se înscrie în ansamblul de măsuri pe care Ministerul Educației și Învățămîntului le ia în scopul îmbunătățirii condițiilor de imprimare a manualelor școlare. În continuare, a arătat că principalul neajuns în ac-

tivitatea de editare a cărții școlare rezidă în faptul că nu s-a ajuns încă la o concepție unitară referitoare la ilustrația acestui tip de carte. În cuvîntul său, tovarășul Traian Pop s-a referit și la propunerile formulate de reprezentanții Uniunii artiștilor plastici și ai Centralei industriei poligrafice cu privire la organizarea, într-un viitor apropiat, a unor dezbateri pe marginea graficii și ilustrației de carte didactică și respectiv pe marginea condițiilor poligrafice de imprimare a cărții didactice (tehnică de imprimare, hîrtie, literă, copertă). De asemenea, au fost făcute recomandări conducerii Editurii didactice și pedagogice, pentru activizarea întregului colectiv de muncă și stimularea schimbului de opinii în găsirea celor mai potrivite formule de grafică și ilustrație de carte didactică.

LTENESCU

Invitație la dezbateri

Invităm cititorii noștri să ne comunice — spre a publica în paginile revistei — aprecieri asupra graficii și ilustrației manualelor folosite în acest an de învățămînt în școala generală și liceu, precum și propuneri pentru perfecționarea, de pe pozițiile cerințelor didactice, a ilustrației și graficii acestor manuale.

Sugerăm câteva repere cu caracter orientativ:

- funcția didactică a imaginii;
- relația dintre text și imagine;
- rigurozitatea științifică a ilustrației;
- funcția ilustrației de mediator

al realității (ilustrația de manual ca material didactic);

- participarea imaginii la ușurarea eforturilor de învățatură și la promovarea activității independente;
- locul pe care îl ocupă imaginea în pașii logici ai învățării;
- participarea imaginii la educarea artistică a elevului;
- justificarea imaginii în raport cu vârsta elevului;
- ilustrarea optimală prin fotografie, ilustrație grafică, schemă sau alte posibilități de reprezentare plastică;
- subordonarea imaginii față de obiectivele informativ-formative ale lecției;
- punerea în pagină a textelor, începutul lecției sau capitolului, corpul și caracterul literar, situarea coloncifurului;
- criteriile de selecție a imaginilor alb-negru sau colorate;
- calitatea culorii și a tonurilor folosite;
- dimensiunea imaginilor și amplasarea lor în lecția sau capitolul din manual;
- amplasarea legendelor în raport cu configurarea și dimensiunea imaginii;
- redarea textelor explicative, a detaliilor dintr-o imagine, în imagine sau legendă;
- relația dintre întreg și parte (utilizarea imaginii — detaliu);
- alcătuirea și amplasarea planșelor;
- alcătuirea și amplasarea tablelor de materie;
- dimensiunile și formatul manualului (inclusiv greutatea);
- coperta: material, ilustrație, titluri etc.;
- sistemul de legare (broșare) a manualului;
- calitatea hîrtiei în raport cu condițiile imprimării.

VIOLETA APOSTOL

CONSULTAȚII

Prof. Pițurcă D. Marin, com. Orodel, jud. Dolj, nu s-a prezentat la prima sesiune de definitivat din anul 1972, dintr-o greșită interpretare a prevederilor Statutului personalului didactic. Inspectoratul școlar județean i-a respins înscrierea la definitivat, pentru anul 1973 pe motiv că a fost sancționat disciplinar. Cu ocazia înscrierii la definitivat pentru anul școlar în curs, i s-a comunicat că e ultima sesiune la care se mai poate prezenta. La cite sesiuni mai are dreptul?

— Personalul didactic este obligat să se prezinte la examenul de definitivat în învățămînt după trei ani servii efectiv în activitatea didactică de predare. Prezentarea la examenul de definitivat a personalului didactic care îndeplinește condițiile de studii și stagiu nu este condiționată de cît de rezultatul inspecției speciale ce se efectuează în acest scop. Intrucît necunoașterea legii nu poate constitui o scuză, prima sesiune a fost pierdută prin neprezentare. Are, însă, dreptul la încă două sesiuni, intrucît în anul 1973 nu s-a putut prezenta din cauza unei măsuri administrative luate prin încălcarea legislației școlare (art. 83 și 209 din Statutul personalului didactic).

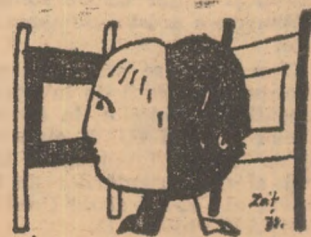
Prof. Nistor Emilia, absolventă a universității din anul 1957, cu examenul de diplomă susținut în anul 1960, a obținut gradul didactic II în sesiunea anului 1972. Vrînd să se înscrie la gradul didactic I în acest an școlar, n-a fost admisă, pe motiv că la 1 august 1959 nu avea examenul de diplomă.

— Statutul personalului didactic condiționează prezentarea la gradele didactice și de o vechime de cel puțin 5 ani de la un grad didactic la altul. Acest termen se reduce la 4 ani pentru personalul didactic care a obținut gradul anterior cu media 10 și la 3 ani pentru educatoarele, învățătorii și institutorii de la școlile (grădinițele) de aplicație ale liceelor pedagogice, dacă lucrează la aceste școli de cel puțin 3 ani.

De la aceste termene legea face o excepție pentru personalul didactic calificat, care funcționa în învățămînt la data de 1 august 1959, dîndu-i posibilitatea să se prezinte pentru obținerea gradului didactic II sau I la împlinirea a 10, respectiv 15 ani de activitate în învățămînt, fără a i se pretinde condiția de vechime de la gradul anterior.

Intrucît la data de 1 august 1959 funcționa în învățămînt, a împlinit 15 ani de activitate în învățămînt și ca absolventă a universității fără examen de diplomă avea calificare pentru funcția de profesor în învățămîntul obligatoriu de cultură generală, îndeplinește toate condițiile pentru înscrierea la gradul didactic I fără a se pretinde condiția de vechime de la obținerea gradului didactic II (Statutul personalului didactic art. 242 și Normele pentru stabilirea studiilor echivalente în vederea ocupării funcțiilor didactice de predare, potrivit art. 9 din Statutul personalului didactic, aprobate prin Ordinul ministrului nr. 766/1970, C.J.).

IOAN BADIU



„Amicii Crucii Roșii”

Școala generală de 10 ani nr. 2-Dirza din comuna Crevedia, durată pe aceste meleaguri în acest an și cu sprîjinul activității patriotice a cadrelor didactice, organizației de pionieri și comisiei de Cruce Roșie comunale, și-a inaugurat de curînd un nou și util cerc al sănătății intitulat: „Amicii Crucii Roșii”. El numără 150 de membri — incluzînd astfel toți elevii școlii — are un comandament cu reprezentanți ai Crucii Roșii din fiecare clasă și un președinte în persoana pionierei Nae Vasilița din clasa a VIII-a, premianta școlii.

Printre sarcinile cercului amintim: menținerea igienei în clasă și școală, însușirea unor noțiuni de igienă și prim-ajutor, vizitarea unor bătrîni suferinzi din comună și anunțarea medicului cu ocazia apariției unor cazuri de boală etc. Cei mai buni tineri activiști voluntari ai Crucii Roșii s-au dovedit a fi pionierii Ilie Gheorghe, Ionuță Elena și Gheorghiuța Vlaer din clasa a V-a, Nae Vasilița, Nicolae Niculina și Costea Niculina din clasa a VII-a.

Meritul creării acestui rodnic cerc al sănătății îi revine profesorului de istorie Clement Păunescu, directorul școlii, profesoarei de geografie Victoria Popescu, director adjunct și comandanta detașamentului de pionieri, profesoarei de matematică Anca Adămoiu, profesorului de limba rusă Marin Constantin și învățătoarei Stela Caracadă, ei înșiși pasionați activiști obștești de Cruce Roșie.

Alături de aceștia, merită a fi evidențiată, pentru pregătirea teoretică și practică a membrilor cercului, dr. Emilia Tăulescu, medicul comunei Crevedia și membră în comisia județeană de Cruce Roșie.

Dr. GH. M. GHEORGHE

Abonamente — 1974

Revista „Albina” — săptămînal cu o bogată informație din domeniul culturii, științei, educației și artei — vă oferă răspunsuri la întrebările dv., sfaturi medicale, de arhitectură, gospodărești și alte felurite preocupări. Abonamentele pe anul 1974 se fac prin factorii poștali, difuzorii procentuali, oficiile și agențiile poștale.

Sub stindardul Republicii

(Urmare din pag. 1)

perioadă au determinat lichidarea în întregime a neștiinței de carte în țara noastră, care avea, înainte de reforma învățămîntului, un număr de analfabetei mai mare de un sfert din întreaga populație. Este revelatoriu, în acest sens că în anul școlar 1972/1973, circa 91% din generația școlară era cuprinsă într-una din formele de învățămînt cu durată de cel puțin 10 ani. Trebuie neapărat consemnat și faptul că, în comparație cu anul școlar 1938/1939, în anul școlar 1972/1973 numărul total al elevilor din învățămîntul general obligatoriu a crescut de la 1 680 000 la 2 730 000. În același timp, numărul elevilor din învățămîntul liceal a devenit de peste zece ori mai mare, iar al studenților de circa șapte ori.

Iată, dar, ce salt uriaș a făcut țara noastră, ca urmare a revoluției socialiste, în dezvoltarea învățămîntului și pregătirii cadrelor.

Pe baza hotărîrilor Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din aprilie 1968, precum și a orientărilor date de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului, învățămîntul s-a dezvoltat continuu. S-a mărit gradul de cuprindere în învățămîntul preșcolar, prin lărgirea și îmbunătățirea acestei rețele de învățămînt, s-a coborît vârsta de școlarizare în prima clasă a ciclului I, primar, la șase ani,

Scriitori

în mijlocul elevilor

Elevii Liceului din Buftea, ai școlilor generale și Școlii energetice, precum și cadrele didactice din oraș au participat, nu de mult, la o manifestare emoționantă prilejuită de împlinirea membrilor cenaclurilor literare din Urziceni, Buftea, Snagov și Periş cu scriitorii Virgil Cărianopol, Stelian Păun, Ion Petrace și Constantin Georgescu.

Debutînd cu recitalul de poezie „Patriei — inima și versul”, înlînirea a continuat cu dezbateri interesante despre creația literară a elevilor, încheindu-se cu un frumos program susținut de orchestra școlilor generale din orașul Buftea, dirijată de profesorul Gheorghe Piele.

MIHAI IONESCU
secretarul cenaclului literar
„Dimitrie Stelaru” din Buftea

1973 — BILANȚ PERSPECTIVE — 1974

1. CARE APRECIATI CA ESTE CEA MAI IMPORTANTĂ REALIZARE, DIN ACTIVITATEA DESFAȘURATĂ ÎN ANUL 1973, DE CĂTRE COLECTIVUL ÎN CARE LUCRAȚI ?
2. CARE ESTE PRINCIPALUL OBIECTIV AL ACTIVITĂȚII COLECTIVULUI DUMNEAVOASTRĂ ÎN ANUL 1974 ?

MARIA STĂNESCU,

președinta Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură

1 După cum se cunoaște, sindicatele au, în atribuțiile lor, o gamă largă de preocupări, prin toate activitățile noastre urmărind îndeplinirea politicii Partidului Comunist Român, contribuind la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest context, învățământul, știința și cultura reprezintă factori deosebit de importanți în formarea omului ce cetățean conștient, militant pentru cauza socialismului și comunismului în patria noastră, ca specialist într-un domeniu sau altul de activitate. Tocmai de aceea, consider că cea mai semnificativă realizare în activitatea noastră din anul 1973 a constituit-o contribuția Uniunii Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură și a sindicatelor afiliate la însușirea conștientă și creatoare de către cadrele didactice, cercetători și slujitori ai artei a programului complex de dezvoltare și perfecționare a învățământului românesc, de legare a științei, culturii, artelor de nevoile concrete ale producției materiale și cerințele spirituale ale maseilor.

2 Anul care vine marchează începutul activității pentru organele sindicale nou alese în grupe,

secții și sindicate. În sectoarele noastre, alături de activiști cu experiență, au fost aleși, în birourile grupelor și în comitetele sindicatelor și secțiilor, numeroase cadre noi, tineri, femei. Pentru buna organizare a muncii și pentru sporirea eficienței acestora, se impune ca noile organe sindicale să cunoască bine atribuțiile și sarcinile ce le revin, să se afirme ca participanți activi la viața colectivității. De aceea, printre obiectivele noastre de viitor figurează, în prim plan, organizarea instruirii activiștilor sindicali nou aleși, în care scop Biroul Executiv al Uniunii noastre, cu sprijinul Consiliului Central al U.G.S.R., a elaborat un program detaliat.

Dorim să imprimăm sindicatelor afiliate, înțelegerea răspunderii ce le revine în mobilizarea întregii capacități, a experienței și energiei membrilor de sindicat pentru cinstirea în anul 1974 a celor trei decenii de la eliberarea țării și împlinirea celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, prin noi succese pe tărîmul învățământului, științei și culturii.

ELENA ROMAN,

directoare a Grădiniței „Fabricii de confecții și tricotate” din București

1 Consider, atât pentru mine, cât și pentru cele 33 de educatoare din grădiniță, că 1973 a fost un an de intensă activitate, dar, în același timp, un an care ne-a dat și satisfacții deosebit de mari.

Pe lângă o serie de realizări (cum ar fi mărirea capacității grădiniței cu încă 150 de locuri, în același spațiu, prin mobilarea a cinci săli de clasă cu paturi-dulap; îmbogățirea simțitoare a bazei materiale în cele 16 parcuri de joc cu jucării, instalații pentru jocuri și aparate de sport; autodotarea grădiniței cu un bogat material didactic, compus din seturi de planșe confecționate de către colectivul metodic, într-o formă artistică și corespunzătoare cerințelor didactice) consider că cel mai important obiectiv propus și îndeplinit în anul pe care îl încheiem este pregătirea celor 200 de copii care, la 1 septembrie 1973, au pășit pe porțile școlii.

2 În anul 1974 ne propunem generalizarea experimentului, în cele opt grupe mari din grădiniță,

cu privire la îmbogățirea conținutului unor forme de muncă, ce se prevăd în actuala programă — munca pe parcelă, activitatea gospodărească în clasă, la bucătărie și în parcul de joc — și îmbogățirea formelor de activitate-joc, cu caracter de muncă (din etapele de activități alese de copii), crearea atelierelor de pictură, tâmplărie, pirogravură și croitorie. În acest scop, vom continua dotarea grupelor cu baza materială necesară, iar, în același timp, educatoarele grupelor mari vor cunoaște conținutul și metodică desfășurării acestor activități-joc cu caracter de muncă.

Tot un obiectiv principal, pe care dorim să-l realizăm în anul 1974, este îmbogățirea conținutului activității desfășurate de copii în aer liber. Pentru aceasta, la începutul trimestrului III, vom amenaja o bază sportivă cu teren de mini-volei și vom extinde terenul de mini-baschet (ambele prevăzute cu tribune pentru micii spectatori).

Inv. AURELIA IUGA,

Școala de aplicație a Liceului pedagogic „Spiru C. Haret” din Buzău

1 În munca pe care am desfășurat-o în anul 1973, ca învățătoare, nu pot menționa realizări fără să le leg de colectivul de elevi pe care îl conduc, de colectivul școlii în care caut să mă integrez în mod activ. Astfel, consider că e demnă de menționat preocuparea pe care a avut-o comisia metodică a învățătorilor pentru angajarea membrilor ei în cercetarea științifică a propriei activități, cu scopul îmbunătățirii pregătirii elevilor și a practicii pedagogice. Folosind formele adecvate muncii didactice, am militat cu toții — și continuăm în acest sens — pentru dezvoltarea capacității intelectuale a elevilor noștri, activizându-i în procesul dobândirii și aplicării în practică a cunoștințelor instructive. Am

avut satisfacții depline atunci când cunoștințele transmise s-au dovedit a fi funcționale.

2 Colectivul școlii noastre și-a propus intensificarea eforturilor de ridicare a nivelului muncii pe o treaptă calitativ superioară, în următoarele trei direcții principale: cuprinderea copiilor de cinci ani din circumscripția școlii noastre în grădinița de aplicație și asigurarea pregătirii acestora în vederea integrării lor în clasa I, în toamna anului 1974; optimizarea eforturilor cadrelor didactice care lucrează la clasele I—IV ale Școlii de aplicație în vederea evitării insuccesului școlar, prin asigurarea unei pregătiri corespunzătoare, prin individualizarea

procesului de învățământ, ceea ce înseamnă cunoașterea elevilor, adaptarea cunoștințelor și metodelor didactice la particularitățile lor de vîrstă și psihosomatice, prin activizarea maximă a

elevilor în timpul lecțiilor; asigurarea pregătirii viitoarelor generații de absolvenți ai liceului pedagogic, capabili să se integreze în activitatea școlară și socială.

Prof. EIGEL ERNŐ,

director al Liceului nr. 1 din Miercurea Ciuc, județul Harghita

1 Pe baza unei experiențe de mai bine de doi ani, am reușit să organizăm, în condiții bune, activitățile tehnico-productive ale celor 800 de elevi ai liceului nostru de cultură generală, în așa fel, încît să fie pregătiți în 15 meserii diferite pentru a lucra efectiv în unitățile industriale ale orașului. Astfel, fiecare elev, odată cu terminarea liceului, va obține un atestat, pentru cel puțin o meserie, bineînțeles, avînd în vedere dorințele și aptitudinile elevilor.

2 Caracterul complex al procesului instructiv-educativ ne împiedică să răspundem complet doar

în câteva fraze la această întrebare. Colectivul nostru de muncă, se preocupă, în cea mai mare măsură, odată cu îndeplinirea altor sarcini, și de înlăturarea a tot ce este perimat, învechit, în procesul instructiv-educativ. Ne străduim să transmitem elevilor cunoștințe cu un pronunțat caracter practic. Acest imperativ își pune amprenta pe activitatea tuturor catedrelor de specialitate. Astfel, dorim că, prin folosirea la maximum a tuturor posibilităților, lecțiile noastre să corespundă, prin conținutul și forma lor, din ce în ce mai mult, cerințelor unui învățământ modern și eficient.

Prof. TIMOTEI PETRIDE,

inspector școlar general al județului Brăila

1 În anul 1973, am cuprins în grădinițele municipiului Brăila 80,1%, adică 3320 de preșcolari de 5 ani, din cei 4143 de copii recenzați. În mediul rural, procentul copiilor de 5 ani cuprinși în grădinițe este de 98,1%, adică 4710 preșcolari din cei 4798 de copii recenzați.

În județul nostru, în anul 1973 s-au prezentat la examenele de definitivare și pentru obținerea gradelor I și II 801 cadre didactice. La cursurile de perfecționare au participat, în acest an, 457 de cadre didactice, adică 26 educatoare, 96 învățători, 315 profesori de diferite specialități, 20 directori. O altă însemnată realizare o constituie suma de 2750 164 lei obținută prin participarea elevilor școlilor din județul nostru la campania agricolă de toamnă.

2 Pentru anul 1974, pe baza sarcinilor trasate de Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, vom generaliza învățământul preșcolar, în toate localitățile din județ.

Cu toate greutățile pe care le vom întâmpina, de care ne dăm seama, ne vom strădui să realizăm trecerea la treapta I a liceului a aproximativ 5500 absolvenți ai clasei a VIII-a, în următoarele 17 unități: opt licee, cu profil real și umanist, cu patru filiale; opt licee industriale cu 21 de filiale; un liceu agricol cu cinci filiale.

Începînd cu trimestrul al II-lea al acestui an de învățământ, aproximativ 30 de unități școlare vor avea program prelungit. Se va îmbunătăți baza materială a școlilor (mai ales a laboratoarelor și a atelierelor școlare).

Prof. SMIDT HERMANN,

inspector școlar general adjunct al județului Sibiu

1 În anul 1973, activitatea noastră s-a desfășurat sub semnul îmbunătățirii continue a stilului de muncă al inspectorilor școlari și al directorilor de școli. Pentru a sprijini realizarea acestui obiectiv, s-au elaborat, ca instrumente de lucru (difuzate tuturor unităților școlare), programe trimestriale ale activității metodico-pedagogice întocmite pe baza planului de muncă, în colaborare cu Casa corpului didactic; programe comune ale acțiunilor educative, concepute în colaborare cu organizațiile de tineret; grafice ale situațiilor care au fost urmărite și înaintate inspectoratului școlar.

Menționăm și activitățile brigăzilor de control care au influențat pozitiv stilul de muncă al directorilor de școală, ca și seturile de fișe întocmite pentru studierea muncii de îndrumare și control, pe problemele esențiale și secundare ale școlii, cu scopul cunoașterii realităților exacte din școală,

pentru stabilirea deciziilor pe baza acestor date concrete.

2 În anul 1974, avem în atenție continuarea, pe o treaptă calitativ superioară, a acțiunilor de modernizare a învățământului și de sporire a eficienței sale, în lumina sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973. În acest sens, vom urmări dezvoltarea activităților de pregătire tehnico-productivă din școli, de exemplu, prin schimburi de experiență între profesorii și directorii diferitelor unități școlare din județ. Pentru optimizarea procesului de învățământ în mediul rural, se va analiza rolul și locul directorului coordonator în procesul de îndrumare și control al învățământului pe raza comunei. Sesiunea științifică a directorilor de școli, din 9 ianuarie 1974, va dezbată problema evaluării randamentului școlar al elevilor și a contribuției directorului la promovarea noului în activitatea de verificare a cunoștințelor elevilor de către cadrele didactice.

Conf. univ. dr. ILIE D. ION,

secretar general al Uniunii Societăților științifice ale cadrelor didactice din R. S. România

1 Axarea tematicii tuturor activităților întreprinse de societățile științifice pe cerințele de azi și de mâine puse în fața școlii în lumina programaticii Hotărîrii a Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 privind dezvoltarea și perfecționarea învățământului, consider că a constituit obiectivul principal și realizarea noastră cea mai de seamă din acest an.

Este greu ca, în puține cuvinte, să cuprindem zeci și sute de manifestări — tematice și comemorative — organizate pentru cadrele didactice, îndeosebi pentru cele din mediul rural și pentru alți oameni ai muncii din țara noastră. Menționăm: publicațiile apărute pentru profesori și elevi, noua orientare a tematicii publicațiilor pe linia creării unei legături organice între școală și viață, între formativ și aplicativ, obținerea, în acest an, de către peste 17 000 de profesori — a definitivatului și a unor grade didactice, înformarea lor operativă — mai ales a celor de la sate —, antrenarea profesorilor în acțiuni utile, necesare școlii

și perfecționării lor, numărul apreciable de conferințe de popularizare a științei, declanșarea acțiunilor organizate de întocmire a dicționarelor geografice ale județelor patriei, popularizarea științei românești peste hotare.

2 Preocuparea pentru promovarea noului, alături de dezvoltarea creatoare a tradiționalului, după părerea mea, emană din planul de acțiuni al fiecărei societăți a Uniunii noastre, pe anul 1974. Creșterea științifică va fi tot mai organic ancorată în sarcinile puse în fața științei și economiei, astfel încît — prin mijloacele noastre specifice — să contribuim la realizarea în timp a obiectivelor puse în fața națiunii noastre de conducerea Partidului Comunist Român. În anul 1974, prin cadrele didactice, societățile se vor preocupa mai intens de îndrumarea cercurilor de elevi, educarea acestora prin și pentru muncă, stimularea olimpiadelor și a concursurilor pentru elevi, informarea și dezvoltarea spiritului lor creator,

CONTRIBUȚII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIȚELOR

Introducerea noțiunii de „pereche”

Invitată, ca toate celelalte colegi educatoare, prin articolul tovarășei Eleonora Pop, publicat în „Tribuna școlii” din nr. 119 a.c., îmi exprim și eu părerea cu privire la programa de reprezentări matematice.

Urmărind să dezvolt gândirea logică a copiilor, nu am admis copiarea mecanică de pe tablă a „formărilor de perechi”, așa cum sint date în „Îndrumătorul pentru aplicarea programei”. Nici eu, ca adult, nu pot înțelege cum constituie „o pereche” un creion și o macaroană, un pătrat și un paralelipiped sau o altă figură din jocurile de construcție „Combino”, „Plasticon”, „Multicomb”, criteriul de selectare fiind uneori culoarea, nu forma, așa cum se specifică în cadrul activității nr. 3 de la grupa de 5 ani.

Deși am căutat să desfășor o activitate selectivă și în anii precedenți, când s-a generalizat predarea teoriei mulțimilor în instituțiile preșcolare, am întâmpinat greutăți în însușirea conștiință de către copii a noțiunii de pereche și a limbajului matematic, în general, datorită faptului că, pe baza indicațiilor date, am introdus în predare, în mod abstract aceste noțiuni, pornind de la reprezentări de „cantități inegale”. Cred că anul acesta, am realizat un salt calitativ, pornind, în explicarea noțiunii de „pereche”, de la „tot atâtea obiecte”. În „formarea perechilor”, am cerut copiilor să lucreze cu ambele mâini, să ridice în sus mâinile, ca să-mi arate perechile găsite. Să vină la tablă și să formeze ei perechi. Abia atunci când s-a înțeles ce înseamnă o pereche, am trecut la exerciții cu „cantități inegale”.

La această activitate, am folosit, ca

materiale, figuri plane colorate în roșu-albastru, verde-galben și maron-portocaliu reprezentând farfurioare, ceșcuțe, funde decupate din hîrtie glasă, stegulețe, plicuri și buline. După sortarea materialului pe grupe de obiecte, după culoare, am trecut la demonstrarea formării de perechi: prin întrebări de tipul: „Cu cine credeți că este pereche farfurioara roșie?”; „Cine poate să așeze perechea ceșcuței roșii pe tablă?”; „Cine poate forma o pereche din fundițele mele?”. Am activizat astfel întreaga grupă, copiii fiind interesați să așeze ei materialul demonstrativ. M-am mai folosit de întrebări ca: „De ce spunem că sint tot atâtea?” („Pentru că sint perechi”); „De ce spunem că sint perechi?” („Pentru că sint tot atâtea”).

În încheiere, am cerut copiilor să așeze în coșulețe mulțimea cu mai multe obiecte și să spună ce mulțime a rămas pe masă. La formarea de perechi, nu am obligat copiii să așeze materialele în aceeași ordine cum au fost așezate pe tablă. Formarea de perechi, în altă ordine favorizează însușirea conștiință a noțiunii de pereche și gândirea independentă a copiilor.

În activitatea al cărei scop este alcătuirea de mulțimi de obiecte după dimensiuni (lung-scurt), se recomandă, ca material: bare, cilindri, creioane, bețișoare de 10 și 5 cm, diferit colorate. La demonstrare, copiii sint antrenati cu întrebări care le stimulează gândirea. Iar pentru unii sint întrebări „incuietătoare”: „Este vreun obiect lung care să nu aibă pereche?”, „Este vreunul scurt care să nu aibă pereche?” „Care dintre obiectele lungi nu are pereche?”, „Care dintre cele scurte?”.

Toate au pereche, deci sint „tot atâtea”.

Este chemat un copil să ascundă bețișorul scurt. „Așezați acum materialele voastre în perechi! Așezați-le cu două mâini și în perechi; pe cele lungi la stînga, cele scurte la dreapta. Spor la muncă!” Ca și la activitatea precedentă, copiii ascund ultimul obiect, scurt sau lung. Una din întrebări poate fi: Gabi, în mulțimea ta, ai mai multe obiecte lungi sau scurte? Invit să se ridice în picioare copiii care au mai puține obiecte lungi și mai multe obiecte scurte. (Datorită faptului că spațiul ocupat de obiectele scurte este mai redus, mulți dintre copii au impresia că sint mai puține obiecte scurte, deși sint „tot atâtea”).

După părerea mea, e preferabil să nu se opereze cu noțiunile de mare și mic, la această activitate, pentru a nu se crea un cerc vicios. Chiar și peste o lună de zile, copiii confundă noțiunea de scurt cu noțiunea de mic.

Mai tirziu, o activitate ar putea să fie compararea mulțimilor de 4, 5 și 4 mașini diferit colorate, pentru a se stabili: mai mult cu 1 și mai puțin cu 1, iar următoarea activitate: compararea mulțimilor de 5, 6 și 4 obiecte, pentru a se stabili: mai mult și mai puțin cu 2.

Propun, pentru trimestrul III mai ales, verificarea însușirii conștiință a numerației, pînă la numerele nou predate, pe baza scării numerice, formale la tabla magnetică de către copii.

Nu putem accepta scoaterea din programă a operațiilor aritmetice, mai ales în condițiile activizării pregătirii copiilor pentru școală și mai ales că, cu ocazia vizitei la școală, anul trecut, co-

pii noștri au reușit să rezolve probleme orale în limitele numărului 10, cu 3 și 4 unități, fără să le cerem acest lucru la grădiniță.

Copiii se întrec în căutarea de situații reale, pentru a alcătui probleme (pentru ei sint ghicitori), cu elemente luate din mediul înconjurător: furnale, excavatoare, macarale, tractoare ș.a.

Vizita la școală ar fi bine, cred, să se facă în luna februarie, nu în luna mai, cum prevede programa, deoarece la sfîrșitul anului școlar este prea mare decalajul între cunoștințele copiilor de la școală și cele ale copiilor de la grădiniță, mai ales la matematici.

SILVIA CRISTEA,
educatoare, Grădinița nr. 3
din Hunedoara



„Desenul meu” (Grădinița de copii nr. 1 din Pucioasa, județul Dimbovița)

Jocurile logice – gândirea logică

Prin jocurile logice, copiii sint inițiați în teoria (naivă) a mulțimilor și fac operațiile logice corespunzătoare, fără a utiliza simbolurile sau terminologia specifică.

Încercăm să ilustrăm acest lucru cu două tipuri de jocuri:

1. Jocul „Te rog să-mi dai”, recomandat de Z.P. Dienes și E.W. Golding în „Logique et jeux logiques”, se joacă cu o trusă ale cărei piese se disting prin mărime (mari sau mici), grosime (groase sau subțiri), culoare (roșii, galbene sau albastre) și formă (pătrat, dreptunghi, triunghi, cerc). Fiecare piesă a trusei se caracterizează printr-o anumită combinație a celor patru atribute, astfel nu există piese identice, iar în total sint $2 \times 2 \times 3 \times 4 = 48$ piese.

Copiii cunosc, din jocurile anterioare, componența trusei, știu să denumească piesele cu ajutorul celor patru atribute și cu negațiile acestora. Jocul, la care ne referim, are scopul de a-i iniția pe copii în intuirea operației de complementare și în folosirea principiilor

judecății logice. El este recomandat pentru grupele mijlocie și cea mare.

Piesele trusei se împart (fără vreun criteriu de selecție) la două grupe de copii, fiecare primind cite 24 de piese. Fiecare grupă nu-și vede decît piesele proprii, și, alternativ, prin cite un reprezentant, cere grupei adverse să-i dea una din piesele pe care le deține: „Te rog să-mi dai pătratul mare, albastru, gros”. Dacă piesa a fost denumită complet și corect și se află la grupa adversă, trece la grupa care a cerut-o; în caz contrar, piesele rămîn pe loc. Piesele o dată jucate nu pot fi solicitate înapoi. Cîștigătoare e grupa care, în final, a acumulat mai multe piese.

Pentru a nu greși în formularea cererii, vom respecta anumite reguli de judecată: O piesă oarecare a trusei nu se află simultan la noi și la grupa adversă, adică nu aparține și unei mulțimi, și complementarei acesteia (principiul contradicției); ea se află însă, în mod necesar, la una din grupe; dacă nu se găsește la noi, ea se

află cu siguranță la grupa adversă (principiul terțiului exclus).

În consecință, pentru a ști ce piesă trebuie să cerem, vom aranja piesele proprii, încercînd să stabilim între ele anumite corespondențe pe baza atributelor ce le posedă.

2. În pregătirea înțelegerii noțiunii de număr și a operațiilor cu numere, la grupa mare și în primele săptămîni ale clasei I, se pot folosi jocuri de formare a mulțimilor echivalente. În cadrul acestora, nu se va face nici numărare, nici operații cu numere, ci doar manipularea directă a obiectelor și stabilirea corespondenței obiect la obiect.

De exemplu, se dă problema: „Aceasta e grămada de nuci a lui Nicu. Cine poate alcătui o (altă) grămadă care să aibă tot atîtea nuci?”

Pentru început, i se îngăduie rezolvitorului să așeze în poziție convenabilă nucile lui Nicu, apoi acest lucru este interzis. Dacă problema este rezolvată și de Celia și Rodica, se poate intui mai ușor tranzitivitatea relației de echivalență.

În etapa imediat următoare, se vor folosi mulțimi care diferă prin natura obiectelor, iar punerea în cores-

pondență este numai sugerată: „Monica, fiind de serviciu, va scoate din dulap cite o forfecuță pentru fiecare copil. Radu e chemat să alcătuiască o grămadă care să conțină tot atîtea punctatoare cite forfecuțe sint în grămada Monicăi”.

Iată un alt exemplu de problemă care îi familiarizează pe copii cu operația de adunare, încă înainte de cunoașterea numerelor: „Nuța are o grămadă de ciupercuțe, iar Maria o altă grămadă de ciupercuțe. Cine poate alcătui o (altă) grămadă care să cuprindă atîtea ciupercuțe cite au împreună grămezile Nuței și Mariei?”.

Sau, pentru scădere: „În grupa noastră, sint mai puțini băieți decît fetele”. Formînd, succesiv, mulțimi echivalente, sugerăm și faptul că scăderea este operația inversă adunării, pregătîm înțelegerea proprietăților operațiilor.

Experiența acumulată de unele unități în folosirea jocurilor logice pledează pentru introducerea acestora în programa de reprezentări matematice a grădinițelor de copii și a clasei I.

Prof. GH. IFTIME
Școala generală nr. 3 din Piatra Neamț



Fata și băiatul... (colaj de frunze pe carton)

„N-am învățat nimic, m-am jucat!”

Jocurile logice cu ajutorul trusei conduc educatoarele într-o problemă dificilă a funcției didactice și anume: „cum învățăm copilul să gîndească”. Prin jocurile logice, preșcolarul nu învață anume despre ceva; întrebare fiind: despre ce ai învățat azi, el va răspunde: despre nimic, m-am jucat. Situațiile conflictuale îl obligă la efort de gîndire pentru a găsi soluții noi, originale, proprii pentru copil. El nu operează cu definiții, cu noțiuni abstracte, ci se joacă cu mulțimi, face incluziuni, apartenență, fără să le numească. Semnificația cognitivă a cuvîntului o percepe operînd pe plan concret, printr-o cunoaștere senzorială. Jucîndu-se cu obiectele, copilul descoperă relații cauzale, sesizează asemănări și deosebiri, descompune și recompo-

ne, recepționează însușiri: culoare,

formă, mărime, cantitate, raporturi spațiale, face abstractizări și generalizări. Jocurile logice angajează copiii într-o activitate intelectuală independentă, chiar dacă nu este liniște perfectă, nici nu-i nevoie (bineînțeles, nu acceptăm dezordinea și haosul), chiar dacă greșesc (de ce nu?). Dar interesează faptul că judecă, fac analogii, construiesc raționamente, trăiesc o gamă întregă de stări afective: nedumerirea, curiozitatea, mirarea sau satisfacția, surpriza, bucuria.

Mai e necesar să dezvolt pledoaria includerii jocurilor logice în noua programă de reprezentări matematice a grădiniței?

Prof. emerit SOFIA BURculeț
directoarea Casei corpului didactic
din Piatra Neamț

Șoimii de pe schiuri și săniuțe

Numele de „șoimi” și l-au luat de la vila „Șoimul” (cărea i se adaugă încă două vile: „Pietricica” și „Zarea”) în care se află încartiruită una din taberele de vacanță ale elevilor prahoveni. De fapt, sînt „șoimi” adevărați, pentru că se deprind, într-un fel, cu zborul — pe schiuri și săniuțe.

— Necazul e că, aici, la Bușteni, iarna e încă zgîrcită cu zăpada — ne spune prof. Ionel Dunea, directorul taberei. Pirtii bune de săniuș și de schiat se găsesc destul de greu — doar la umbra pădurii sau sub coasta muntelui, unde soarele nu bate prea tare.

În schimb, este aer curat, este un soare impresionant de strălucitor pentru acest anotimp, și, mai ales, mult belșug de voieșie și voie bună. Deocamdată, în această primă zi cînd se află împreună, cei 143 de elevi ciți sînt în tabără, veniți din mai multe sate și orașe prahovene, nu se cunosc decît foarte puțin între ei. Deocamdată, ei se numesc unul pe altul: „Cel cu căciula neagră”, „Cel de lingă copac”, „Cel cu săniuța albastră”, „Cea care a căzut acum”.

— Cine este cel mai bun schior? — i-am întrebat pe copii.

— Cel cu pulovăr verde! — am primit asigurarea unanimă. „Cel cu pulovăr verde” se numește, de fapt, Adrian Tudoroiu și este elev în anul III la Școala profesională din Ploeni. În tabără, a venit, împreună cu alți opt colegi. Au adus cu ei și echipament sportiv de la școala unde învață. Adrian s-a obișnuit cu schiul, încă de anul trecut, într-o tabără similară. Acum „măiestria” și-o împărtășește și colegilor. Iar fata ambițioasă, plină de zăpadă de ațitea căzături, se numește Vasilica Irimia, elevă în anul V al Liceului pedagogic din Ploiești; la anul, pe această vreme, va fi învățătoare. Acum însă, vrea neapărat să învețe să schieze.

— Am făcut progrese — spune ea, radioasă, urcînd panta, cu schiurile pe umăr. De această dată, n-am căzut ucid de trei ori!

O performanță, desigur. Pînă la urmă, în cele șase zile de tabără, va deveni o bună schioare.

— Schiul — explică profesorul Al. Sălișcan, care îi inițiază pe copii în tainele acestui sport — îl pot învăța numai cei care nu se sperie de căzături. Principalul, la început, este să știi cum să căzi.

Și, cu răbdare, le explică totul: cum se prinde bocancul în legăturile schiului, cum se țin bețele în mîini, care e poziția corpului în timpul lansării, cum să căzi, dacă te dezzechilibrezi, fără să te lovești etc.

La săniuțe, lucrurile merg mai simplu. A fost blocată o străduță în pantă, de la marginea Bușteniului, și pirtia e gata: cele 50 de săniuțe policrome și zglobii aleargă la vale, pe rînd, în rîsetul și zarva celor mai mici taberiști. „Mulți coboară și mulți suie” — îmi vine în minte versul coșbucian. Dar „cucule” nu „capătă” nici unul, pentru că s-au luat toate măsurile de precauție: a fost aleasă o pantă mai lină, iar obstacolele din drum, periculoase — îndepărtate. Aici, am întîlnit pionieri veniți pentru prima dată într-o tabără (unii chiar la întîlnire cu muntele!): Nina Grigore (clasa a V-a, comuna Albești), Florica Sirbu (clasa a VI-a, satul Vadul Părului), Nicolae Samuilă (clasa a VII-a, din Lipănești) și alții. De la Școala generală din Cioceni sînt prezenți. În tabără doi elevi: Aurelia Lefter și Vasile Moldoveanu, ambii în clasa a V-a. La întrebările noastre, răspund cu multă sfiiciune, dar, din cite aflăm, la săniuș sînt printre cei mai buni, candidînd încă de pe acum la cel puțin un premiu al concursului „Săniuța de argint”.

De la prof. Constanța Ene, comandanta de pionieri a taberei, aflăm cite ceva din programul de activitate al „șoimilor”: Un concurs de schi pentru uteciști și altul pentru pionieri (bineînțeles, spre sfîrșit, după ce acest sport va fi cit de cit învățat), un concurs „Săniuța de argint” pentru elevii care n-au participat la schi; drumeții la Cabana Gura Dihamului (pentru cei

mai mici, numai pînă la pitoreasca așezare Zamora) și la Sanatoriul Căminul Alpin; vizită la Casa memorială „Cezar Petrescu” din Bușteni etc.

— Vrem ca elevii noștri să stea cît mai mult în aer liber — ne spune prof. Ioana Cristescu, comandanta U.T.C. pe tabără.

— Mai ales că și timpul este minunat — adaugă prof. Ionel Dunea, directorul taberei.

— Dar dacă soarele acesta, călduros, neobișnuit pentru acest sezon, se transformă pe neașteptate într-un... viscol, ce vor face „șoimii” în tabără?

— Nu se vor plictisi, în nici un caz; au jocuri de șah, mese de ping-pong, o bibliotecă bine dotată, cu cărți interesante și cu reviste pentru copii, televizoare în toate cele trei vile. Vom merge la filme, vom organiza un concurs intitulat „Istețime-agerime”, etc.

La Bușteni, copilăria e în drepturile ei tutelare. Zăpada era cam puțină în acea primă zi de tabără. În schimb, soarele și voieșia atingeau cote maxime.

D. RACHICI



Cu săniuța

Lectură plăcută și utilă

Vacanța aduce, de fiecare dată, pe lingă multele sale bucurii, și pe aceea oferită de lectura unei cărți bune, de studierea unei lucrări pe care, în timpul trimestrului, aglomerat de teme zilnice, elevul nu o poate face pe îndelete, minuțios. Faptul că mulți profesori, între alte recomandări de vacanță, îndeamnă elevii să citească, spunîndu-le ce anume să aleagă, este de evidentiat.

În cele ce urmează îmi îngădui să vă sugerez citeva din lecturile posibile pentru vacanță, lecturi pe care, la rîndul meu, le-am recomandat elevilor și continui să o fac și în zilele vacanței cînd voi fi în mijlocul lor.

Firește, în recomandările de cărți, este nevoie să se țină seama de particularitățile de vîrstă și nivelul de cunoștințe, de posibilitățile de asimilare și redare, de pasiunile și interesele elevilor. Profesorul va da indicații privitoare la întocmirea de fișe biografice pentru publicațiile consultate, ținînd seama că ele trebuie să cuprindă: autorul și titlul cărții, editura, locul și anul apariției, observațiile sale personale asupra lecturii (date mai semnificative, eventuale citate etc.), capitoul sau lecția care poate fi utilizată.

Dacă, de regulă, se indicau listele bibliografice, numai pentru obiectul limbii și literatura română, acum aceste recomandări se fac și pentru celelalte obiecte de studiu. Așa, de exemplu, în librării, biblioteci școlare și în alte unități de cultură, numărul de volume din domeniul chimiei s-a mărit simțitor, conținutul lor fiind și deosebit de folositor elevilor în completarea cunoștințelor primite la școală. În acest sens, pot fi recomandate titlurile: „Mecanisme de reacție în chimia organică” de Florin Badea; „Chimia pentru admitere în facultate” de Constantin Rabega și Maria Rabega; „Chimia. Principii și experiențe” de John A. Page, Eduard A. Robinson și Mary E. Brereton ș.a.

La biologie, merită a fi recomandate cărțile: „Mamifere din mări și oceane” de Constantin S. Antonescu; „Călătoria unui naturalist în jurul lumii pe bordul vasului Beagle” de Charles Darwin; „Înainte ca natura să moară” de Jean Dorst; „Instantanee din viața animalelor” de Ionel Pop; „Aceste uimitoare plante” de Tudor Opreș; „Comori ale naturii din România” de Teodor Fodor; „Călătorie prin lumea florilor” de Gabriela Doru;

„Spre Sud” de Emil Racoviță; „Obiecturile insectelor” de Jean Henri Fabre și multe altele.

Profesorii de limbă și literatură română pot stimula „setea” de lectură a elevilor recomandînd cărțile apărute în colecțiile „Biblioteca școlară”, „Biblioteca pentru toți”, „Lyceum”, „Mici monografii”, precum și titluri din seria „Introducere în opera lui...”, cum sînt: „Introducere în poezia lui George Coșbuc” de Octav Suluțiu; „Introducere în poezia lui Tudor Arghezi” de Șerban Cioculescu ș.a.

Lectura suplimentară a elevilor va fi cu atît mai atractivă și interesantă dacă listele bibliografice de recomandare stabilite vor conține și articole din publicațiile periodice și seriale. Spre exemplu, la disciplinele biologiei, pot fi indicate, pe lingă cărți, și articole din revistele „Natura” și „Ocrotirea naturii”, iar pentru limbă și literatură română, articole din „România literară”, „Luceafărul”, „Contemporanul”, „Secolul XX”, „Limbă și literatură”, „Convorbiri literare”, „Viața românească”, „Manuscriptum” ș.a.

Prof. AUREL MANEA
Vălenii de Munte

În jurul pomului de iarnă

Asigurarea unei vacanțe de iarnă cît mai plăcute, recreative și educative pentru elevi, a constituit o preocupare deosebită a organelor de partid și de stat, a organizațiilor U.T.C. și de pionieri, a directorilor de școli și a colectivelor de cadre didactice din sectorul 6 al municipiului București.

Activitățile au fost concepute în așa fel încît să asigure odihna și reconfortarea copiilor, petrecerea cît mai plăcută a zilelor de vacanță.

Ilustrativ este, în această privință, faptul că peste 900 de elevi își vor petrece vacanța în taberele centrale organizate la Sinaia, Predeal, Bușteni, Piriul Rece, Gura Diham, Călimănești, Slănic, Neptun și Borsec. Alți elevi vor participa la excursii, drumeții și expediții pionieresti.

Pentru cei care rămîn în timpul vacanței în Capitală, s-au prevăzut vizionări de filme, spectacole de teatru, operă, operetă, circ, expoziții, activități sportive (patinaj, săniuș, schi, tenis de masă etc.). Sălile de educație fizică, terenurile sportive, bibliotecile școlare sînt puse și pe timpul vacanței la dispoziția elevilor. Aceștia vor beneficia, firește, de patinoarele artificiale.

În cadrul programului de vacanță, un loc deosebit îl ocupă tradiționala serbare a pomului de iarnă atît de aș-

teptată de elevii de toate vîrstele. Sumele de bani puse la dispoziția întreprinderilor, instituțiilor, caselor de copii și a școlilor speciale pentru procurarea darurilor ce urmează a fi înmîinate copiilor, ilustrează grija permanentă a partidului și statului pentru a le crea cît mai multe bucurii.

În jurul pomului de iarnă, se vor desfășura bogate și atractive programe culturale la care își vor aduce contribuția formații artistice din școli. Valorificînd în mod creator tradițiile poporului nostru legate de sărbătorile Anului nou, elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice, au organizat în toate școlile sectorului echipe care vor merge cu plugușorul. În textele noului plugușor, elevii vorbesc cu satisfacție și legitimă mîndrie despre realizările oamenilor muncii din patria noastră, își exprimă în cuvinte pline de căldură dragostea și recunoștința față de partid, față de creatorii bunurilor materiale și față de descălii lor.

Recentul concurs de plugușoare al școlilor din sector a relevat spiritul creator, inventivitatea, talentul și umorul sănătos al copiilor care au realizat, pe fondul tradițional, urări cu un conținut nou ce reflectă realitatea vieții noastre.

Impărfirea darurilor de către Moș

Gerilă, mai ales în grădinițe, creează copiilor emoții puternice, îi face să trăiască momente de neuitat.

Susținerea programului cultural artistic de către elevii la serbarea pomului de iarnă în întreprinderile care patronază școlile, urările adresate conducătorilor de partid și de stat, muncitorilor au intrat în obișnuința unităților școlare din sector.

Insoșiți de părinți sau în grupuri organizate, copiii din grădinițe și elevii din școlile sectorului iau parte la activitățile culturale-distractive ce se desfășoară în jurul pomului de iarnă din orașelul copiilor, precum și la Palatul pionierilor.

Cu prilejul sărbătoririi Anului nou, pionierii și uteciștii vor participa la carnavalul organizat pentru ei.

Acțiunile politico-educative, culturale-artistice, sportive și turistice organizate în vacanța de iarnă sînt dedicate aniversării proclamării Republicii, întîmpinării celei de a 30-a aniversări a victoriei insurecției naționale antifasciste armate, precum și celei de a 25-a sărbătoriri a creării primelor detașamente de pionieri în patria noastră.

Prof. T. NOVAC
inspector școlar coordonator
pentru sectorul 6 din București

DEZBATERE ASUPRA PROGRAMELOR ȘI MANUALELOR

PARTICIPANȚII LA DEZBATERE SUSTIN :

- introducerea noțiunii matematice fundamentale de multime ;
- realizarea unui limbaj matematic accesibil vîrstelor de 6—10 ani ;
- elaborarea manualelor de matematică de către colective de matematicieni, învățători cu experiență, psihologi și pedagogi ;
- să se editeze, la abecedarul actual, caiete auxiliare ;
- să se introducă structuri în explicația regulilor de calcul numeric, în care să se parcurgă lanțurile operațiilor ;
- învățarea literelor din abecedar poate fi realizată și fără imagini ;
- pentru primele două trimestre să predăm după abecedar, iar în ultimul trimestru, după un manual cu texte scurte ;
- solfegii și cîntece didactice mai adecvate predării notelor, ținîndu-se seama de diversitatea zonelor folclorice ;
- să se elimine din programă și din manual predarea calculului în scris a celor patru operații cu numere pînă la 1 000 (aritmetică, clasa a III-a) ;
- ca autoare de manual, sint de acord cu propunerile făcute de tovarăsa învățătoare Gabriela Voicu, de la Școala generală nr. 53 din București ;
- în programa pentru clasa a II-a, sau pentru clasa a III-a, să se prevadă și ore necesare predării împărțirii cu rest ;
- la clasa a II-a, la obiectul gramatică, să se introducă un număr mai mare de texte aplicative ;
- la clasa a II-a, sint mai utile exerciții prin scoaterea ideilor principale dintr-o lecție, decît găsirea, în prealabil, de titluri ale fragmentelor ;
- la clasele I—IV, se pot organiza activități de învățare, prin joc, pe bază de jetoane cumulative.

★

CE PĂRERE AVEȚI DESPRE ACESTE PROPUNERI PREZENTATE ȘI ARGUMENTATE DE COLABORATORII CARE NE-AU SCRIS ?



Acțiunea întreprinsă de Ministerul Educației și Învățămîntului pentru descongestionarea și îmbunătățirea conținutului programelor și manualelor școlare la clasele I—IV este primită cu viu interes de toate cadrele didactice. Pentru că aceste observații se impun să fie ordonate pe obiecte și clase, mă voi opri la **programa de aritmetică pentru clasa a III-a**. În această clasă, se consolidează calculul oral cu numere de la 1 la 1 000, se însușesc cunoștințe noi privind numerația cu numere de mai multe cifre, incluzînd clasa milioanei, se pun bazele celor patru operații în scris cu aceste numere, se introduc noțiunile de unitate fracționară și de număr fracționar, se învață multiplii și submultiplii unităților

de măsură, se îmbogățesc cunoștințele de geometrie cu noțiuni elementare și se acordă pondere mare rezolvării problemelor cu cele patru operații în scris.

Actuala programă precizează că în clasa a III-a, se pun bazele celor 4 operații în scris, ceea ce consider că nu este just, deoarece, în această clasă, este necesar să se pună bazele celor 4 operații în scris, cu numere de mai multe cifre. De ce susțin aceasta ? Pentru că elevii folosesc numerele de la 1—1 000 în calculul oral, pe care l-au început din clasa I, îl continuă și îl perfecționează în anii următori, știut fiind faptul că, în viața de toate zilele și în procesul de producție, calculul mintal este preponderent. Cînd

Învățarea pe grupări de litere, fără imagini

Marea problemă este de a discerne care dintre activitățile realizate, acum în învățămîntul primar, pot fi introduse în învățămîntul preșcolar și prin ce metode și procedee. În afara dezbaterilor și a valorificării experienței pozitive, este necesar ca aceste probleme să aibă și o verificare experimentală, riguroasă, în cadrul unor unități de învățămînt

specializate. Este știut că, nivelul posibilităților nu poate fi desprins numai din acțiunile care au fost sau care se desfășoară în prezent. Invenția și extrapolarea pot fi aici deosebit de rodnice.

Sînt de părere că este necesar să reconsiderăm modul în care este folosită intuiția la clasele I-IV. Spre exemplu,

Valorificarea folclorului

Dintre opiniile care există în rîndul învățătorilor privind **programele și manualele de muzică pentru clasele I-IV**, exprimate cu o mare aproximație și în procente, aș vrea să amintesc cîteva : 2—3% din aceștia consideră că actualele programe și manuale ar putea fi îmbogățite cu noi cunoștințe, pentru motivul că emotivitatea caracteristică acestei vîrste și plasticitatea gîndirii micilor școlari ar fi mai indicate învățării acestor noțiuni și formării unor deprinderi în clasele mici ; cam 35—45% sînt de părere că actualele programe și manuale sînt potrivite, permițînd profesorilor de muzică să reia studiul muzicii în clasa a V-a, de la un nivel corespunzător ; aproximativ 45—55% cer ca predarea muzicii, în clasele I-IV, să se facă numai pe bază de cîntece, lăsînd predarea notelor și a elementelor teoretice pentru gimnaziu (?) și cer reducerea cantității de cunoștințe din actualele programe și manuale pe care le consideră supraîncărcate atît cu noțiuni teoretice, cît mai ales practice.

Sînt de părere că actualele programe și manuale de muzică sînt potrivite pentru clasele I-IV, apreciînd că sub aspect calitativ s-ar mai putea introduce noi solfegii și cîntece-didactice, mai adecvate predării notelor, noțiunilor muzicale. Aceste cîntece, de la o ediție la alta, ar putea fi introduse în locul sau alături de cele vechi, ținîndu-se seama de diversitatea zonelor folclorice ale țării. Din motive practice, mai propun tipărirea separată a manualelor claselor a III-a și a IV-a, precum și punerea de acord a ordinii te-

melor din manuale cu cele din programă (ori invers), pentru ca, la întocmirea planificărilor, să ne putem folosi și de programe.

Fiînd greu, dacă nu chiar imposibil, să alcătuiți programe și manuale ideale, propun întocmirea, în mod experimental a acestora într-o concepție novatoare, cu un nivel de cunoștințe și deprinderi muzicale minime, obligatorii pentru toate clasele și toți învățătorii, și cu un nivel maxim care să fie utilizate, în cadrul unui învățămînt diferențiat.

Mai propun studierea spre rezolvare a neconcordanței ce adesea există între valoarea instructivă și valoarea artistico-educativă a cîntecelor-didactice. Mă refer la melodiile, solfegiile, cîntecele din folclor sau cele anume create de compozitori, pe baza cărora se predau notele și celelalte noțiuni muzicale și care sub raport instructiv au o valoare deosebită, dar, sub raport artistico-melodic și emoțional, nu reușesc să formeze la elevi sentimente de dragoste față de muzica populară românească.

Propun alegerea din comoara folclorului nostru (apelîndu-se și la arhiva națională) și tipărirea, după fiecare lecție, după fiecare cîntec sau grup de cîntece didactice, a 1-2 cîntece, deosebit de valoroase ca melodie, text, mișcare și ritm (dansuri), care, pe cît posibil, să aibă 1-2 măsuri ori un rînd melodic pentru ca elevii conduși de învățători, să recunoască nota ori noțiunea muzicală nou învățată (solfegiindu-se chiar) ; iar restul să-l învețe după auz (cîntat cu instrument sau vocal).

Inv. TEODOR DRĂGOIU
Școala generală nr. 7 din Turda,
jud. Cluj

în actualul abecedar, nu toate ilustrațiile sprijină intenția autorilor. Mai ales, în prima parte a abecedarului, literele, silabele și cuvintele se pierd neori sau devin un fel de auxiliare ilustrațiilor. Atenția copilului este dispersată și atrasă mai mult de colorarea imaginilor, de conținutul acestor ilustrații. Am realizat deja un experiment în care învățarea literelor nu era sprijinită de imagini. Atenția copilului se captată numai de litere, de forma și rîndurile lor, de modul în care erau înbinat și asociate, învățarea s-a produs într-un interval record. Intenționăm să reiau experimentul, aplicîndu-l pe numărul suficient de cazuri și în condiții oarecum diferite, în așa fel încît rezultatele să fie reprezentative și semnificative. Dacă ipoteza se va confirma, de aici ar rezulta necesitatea întocmirii unor manuale neilustrate, sau care ilustrațiile să nu fie la un loc cu literele și textele. În această situație, atractivitatea poate proveni din varietatea de forme a literelor și cuvintelor din modalitatea ingenioasă de aranjare în pagină, din introducerea unor activități conștind în decuparea unor litere din reviste sau din materiale special confecționate, jocuri de combinare etc.

Renunțînd la ilustrații (care vor fi date, dar într-un alt timp și loc) devine posibilă introducerea unor metode de mare randament. Învățarea să facă nu pe litere, ci pe grupări de litere. La început, se introduc grupuri de 2-3 litere, cu forme contrastante care, în nici un caz, nu pot fi confundate. De exemplu : literele „O”, „A”, „E”, „U” etc. La început, asocierea lor se poate produce cu sens, fără sens. Indemnîndu-i pe copii să realizeze aceste combinații, îi vom lăsa să-și constituie cuvinte cu sens. Metoda încercărilor și erorilor (folosită și de cercetătorii americani) este prin excelență o metodă activă. Apoi, carea ei la învățarea cititului dă un randament foarte înalt, dacă e asociată cu anumite elemente de îndrumare dirijare.

După modelul recentului „caiet de ritmetică”, se pot alcătui și altele pentru învățarea scris-cîtitului. Actualele modele de caiete, folosite pentru învățarea literelor, nu sînt cele mai potrivite. Ar fi de dorit ca fiecare pagină să aibă copilului modelul literelor sau textului pe care trebuie să-l scrie, să al descompună elementele din care se compun literele sau cuvintele și să-l scrie în ordine în care să execute operațiile de legătură.

Este necesar ca, după definitivarea programelor și întocmirea manualelor să fie stabilit setul minimal de materiale didactice, să fie luate măsuri de dotare a tuturor școlilor cu asemenea seturi, să fie elaborate îndrumătoare metodice concrete de folosire a materialelor și materialelor preconizate și să se adopte măsurile necesare pentru asigurarea pregătirii corespunzătoare cadrelor didactice.

În acțiunea de elaborare a noilor manuale și programe, se impune, de asemenea, o valorificare sistematică a experienței pozitive acumulate în alți țări. Aceasta nu însă pe bază de „impresii fugare”, ci pe baza unor studii riguroase de pedagogie comparată.

Prof. dr. CONSTANTIN RUSU
directorul Liceului pedagogic din
Bacău

Importanța calculului scris în operații cu numere formate din mai multe cifre

se operează cu numere mari, calculul oral devine dificil. În aceste cazuri este necesar calculul în scris ca un procedeu mai ușor de efectuare a unui ansamblu de operații, în care calculul oral ar fi greoi.

De aceea, propun eliminarea din programă și din manual a predării calculului în scris a celor 4 operații cu numere pînă la 1 000, prevăzută la capitolul II.

Totodată, țin să mulțumesc învățătoarei Gabriellei Voicu de la Școala nr. 53 București, care a adus observații critice manualului de aritmetică, a cărei autoare sînt. Sînt de acord cu propunerile făcute, cu excepția afirmației : „Să nu se insiste cu proba adunării prin scădere și a înmulțirii prin împărțire... Argumentația nu mi se pare convingătoare.

Inv. emerită EUGENIA COVACEANU
Școala generală nr. 1 din municipiul
Gh. Gheorghiu Dej,
jud. Bacău

(Urmare din pag. 1)

nică a principalelor linii și elemente ale politicii economice a partidului și statului nostru ca și realizările ei;

c) Să arate că elevii pot folosi corect și practic cunoștințele teoretice și de politică economică dobândite;

d) Să arate măsura în care elevii au început să stăpânească problemele raționalității și eficienței activității economice, măsura în care ei au înțeles unitatea indisolubilă dintre interesele mate-

riale personale, de grup și generale și că, fără respectarea interesului general, nu poate fi vorba de progresul societății noastre ca ansamblu, nici de cel al unității economice și nici de progresul sistematic al fiecărui membru al societății luat personal;

e) Să arate măsura în care liceul nostru reușește să contribuie eficient la formarea unei gândiri economice științifice a elevilor.

Faza pe școală a celui de al treilea concurs de economie politică al elevilor din licee este menită nu numai să sporească

atenția acordată cunoștințelor de economie politică ale elevilor, ci și să verifice într-un mod obiectiv și comparativ, eficiența metodelor pedagogice utilizate la această disciplină de către profesorii noștri din întreaga țară. Cu alte cuvinte, concursul, sperăm, va descoperi nu numai noi talente tinere, ci va pune în evidență și pe profesorii, care prin pregătirea, prin metodele folosite și prin dăruirea lor neobosită, știu să depășească și să cultive științific talentele și pasiunea reală a elevilor pentru economia politică.

Le dorim cu toată căldura, tuturor, cel mai deplin succes.

Un experiment în sprijinul însușirii conștiente a cunoștințelor

În practica didactică observăm deseori o greutate în însușirea conștientă a cunoștințelor din partea elevilor, o tendință spre însușirea mecanică. Explicațiile suplimentare din clasă privitoare la anumite noțiuni, corelații, interpretări, se uită de la o oră la alta, iar manualul constrins de dimensiuni și lipsit de explicații suplimentare (necesare) rămâne pentru elevi singurul îndrumător pentru însușirea cunoștințelor.

După observații îndelungate ne-am propus să încercăm soluționarea, măcar parțială, a problemei — însușirea conștientă — printr-un plan de lucrări-test, cu caracter de experiment, la două clase paralele de anul III A și B.

S-a alcătuit la început o lucrare-test cuprinzând un text de circa 15 rânduri bătute la mașină în 40 de exemplare (numărul elevilor din clasele amintite) ce puteau fi citite cu ușurință în 60 de secunde. Textul a cuprins un fragment din lecția de zi în care au fost strecurate intenționat 10 greșeli, din care 5 erau greșeli privind noțiuni, 3 greșeli de interpretare sau de exactitate a fenomenelor istorice și 2 date greșite. În partea de sus a lucrării era menționat timpul de lucru (7 minute) și tema cerută elevilor: „să se sublinieze greșelile”. Nici un fel de alte explicații suplimentare nu s-au dat elevilor.

La clasa A rezultatele au fost

submediocre, din 40 elevi, 28 elevi n-au reușit să găsească decât 2—4 greșeli, 7 elevi au găsit 5 greșeli și numai 5 elevi au subliniat între 6—9 greșeli.

La clasa B rezultatele au fost sensibil mai bune, datorită comunicării elevilor în pauză cu cei ce aveau ora următoare istoria, dar tot sub slabe: 20 lucrări cu 2—4 greșeli subliniate, 12 cu 5 sublinieri și 8 cu 6—9 greșeli subliniate. De menționat că în total au fost 32 sublinieri neexacte.

Lucrările au fost analizate în clasă la ora următoare și din discuțiile purtate a reieșit că greșelile nesemnificate s-au datorat lipsel de cunoaștere aprofundată a lecției și stilului de lucru necunoscut.

După o întrerupere de două săptămâni, testul a fost reluat în aceeași formulă la altă lecție, dar în timp ce la clasa A au fost introduse tot zece greșeli în text, la clasa B nu a fost strecurată nici o greșală. S-a ținut cont în acest caz și de o eventuală comunicare între elevi în pauza dintre ore. Fără un asemenea element psihologic scopul celei de a doua lucrări-test și a următoarelor nu ar fi fost atins integral.

La clasa A lucrările au fost ceva mai bune ca în prima lucrare: 12 elevi au găsit între 7—10 greșeli, 15 elevi au subliniat câte 5—6 greșeli și numai 13 elevi au găsit câte 2—4 greșeli.

În clasa B 29 elevi au subli-

niat între 3—8 greșeli și 11 elevi între 1—2 greșeli. După terminarea lucrării s-a declanșat în clasă o agitație deosebită și elevii au cerut să li se spună greșelile. Fiind anunțați de „farsa” lucrării, elevii din clasa B au trecut la o învățare mai atentă, a sporit interesul în învățarea noilor cunoștințe, s-a îmbunătățit calitatea notițelor, s-au cerut precizări în fixarea cunoștințelor. Elevii din clasa A au aflat imediat totul și acest lucru s-a observat în orele următoare în stilul lor de lucru.

A treia lucrare s-a dat după alte câteva ore, dar într-o formă puțin schimbată. Lucrarea a cuprins un text de dimensiuni aproximativ egale cu cele anterioare, dar a cuprins numai 5 greșeli la clasa A și numărul greșelilor a fost anunțat elevilor. Rezultatele au fost de data asta și mai bune ca la lucrarea anterioară: 20 de elevi au găsit între 4—5 greșeli, 10 elevi câte 3 greșeli și 10 elevi între 1—2 greșeli sau nici una.

La clasa B s-au anunțat, de asemenea, 5 greșeli, dar în fapt n-a fost nici o greșală. Și aici, de data aceasta, rezultatele au fost satisfăcătoare: 10 elevi n-au

Prof. TITUS TURCU
Liceul „O. Goga” din Sibiu

(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. a 6-a)

leagă strâns generalul și particularul. Sînt generale acele însușiri sau conexiuni obiective care aparțin tuturor membrilor unei anumite clase de obiecte sau procese. Particularul vizează însușiri sau legături care diferențiază clasa respectivă în sub-clase de fenomene sau procese ori chiar în exemplare individuale. Notele definitorii ale unei clase de organisme, de exemplu, ca note generale, se particularizează în speciile acestei clase, iar notele speciei x sau y se particularizează, la rîndul lor, în însușirile pe care le au toate exemplarele care intră în sfera speciei respective. Între ceea ce este general și ceea ce este particular, în modul de a fi al realității există raporturi complexe. Referindu-se la unele din aspectele acestei complexități, V. I. Lenin scrie: „Generalul nu există decît în particular, prin particular. Orice particular este (într-un fel sau altul) general. Orice general este (o părticică sau o latură sau esență) a particularului. Orice general nu înglobează decît aproximativ toate obiectivele particulare. Orice particular nu intră decît incomplet în general etc. etc.”.

3. Necesari și Întîmplători

Conexiunile din și dintre obiecte, procese, idei mai pot fi, din punctul de vedere al caracteristicilor lor generale, necesare și întîmplătoare, mai bine spus necesare într-o anumită corelație și întîmplătoare în alta. Necesari este ceea ce nu poate să nu fie și nu poate fi altfel de cum e. În virtutea unor necesități ale istoriei, de exemplu a apărut socialismul și, peste voința forțelor sociale care i se opun, va ajunge la faza victoriei lui pe plan mondial. Dacă sînt date anumite condiții de sol, temperatură și umiditate, cu necesitate dintr-o sămîntă va răsări o plantă și nu o plantă oarecare, ci una care ține necesar de încărcătura genetică a seminței respective. Întîmplarea este ceea ce poate să fie, dar poate și să nu fie, poate fi într-un fel, dar poate fi și altfel. Din punctul de vedere al dezvoltării noastre pe drumul socialismului, datele istorice concrete (abolirea monarhiei la 30 decembrie 1917, naționalizarea princi-palelor mijloace de producție la

11 iunie 1948 etc.) nu au fost prestabilite, puteau fi și altele. Este adevărat, dacă datele unor evenimente sînt verigi întîmplătoare în lanțul manifestării generale a unor procese, ele pot fi apreciate și ca neîntîmplătoare într-un alt sistem de referință, în raport, de pildă, cu unele condiții social-istorice concrete, imediate. Întîmplările prezente în lume, în fenomene și procese, în viața popoarelor și a indivizilor se mai numesc și accidente.

Necesitățile și întîmplările nu stau pur și simplu unele lîngă altele, ele se presupun, se împletesc. Nu există necesitate pură sau întîmplare goală. Necesitatea își croiește drum prin noianul de întîmplări, orice întîmplare apărînd pe baza întîlnirii a două sau mai multe interacțiuni necesare.

4. Fenomenal și esențial

Legăturile fenomenale sînt acelea care se manifestă la suprafața lucrurilor și proceselor, în planul exteriorului lor, în ceea ce se poate supune percepției directe. Legăturile din planul esenței sînt interioare, ascunse. De pildă, gravitația ca atare este o entitate de ordinul esenței, o relație care se manifestă în fenomenele căderii corpurilor, prăbușirii astrelor, în configurația sistemului nostru solar, galaxiei etc. Pentru a sesiza componentele de esență ale realității este nevoie de operațiunile cunoașterii raționale. De aceea se și spune că relațiile de ordinul esenței pot fi doar gîndite. Teoria dialectică ne învață că fenomenul și esența nu sînt existențe paralele; fenomenul presupune esența, esența există numai prin fenomen. Orice fenomen este mod de manifestare al unei sau unor esențe, orice esență fiind temelul interior al unor exteriorizări fenomenale. Acest „interior”, ne atrage atenția Hegel, este de un anume fel; esența nu se ascunde în fenomen așa cum se ascunde simburile în coaja de nucă. Esența nu există „dincolo” de fenomen, ci în și prin corpul fenomenului, prin „bunavoința” acestuia. În ciuda acestei situații, esența și fenomenul nu se identifică, fenomenul este altceva decît esența, este mai bogat, mai variat, mai dinamic, esența este însă mai săracă, mai uniformă, mai stabilă.

Dacă fenomenul și esența ar coincide, cunoașterea n-ar fi nici posibilă, nici necesară. Esențele reprezintă obiectul și obiectivul principal al oricărei cunoașteri.

5. Posibil și real

Sînt doar posibile legăturile care încă nu au fost și nu sînt în planul propriu-zis al realității, care pot deveni realitate numai într-o fază viitoare a mișcării. Sînt reale conexiunile care au devenit fapt, care s-au împlinit, s-au realizat în mod efectiv. Un plan al dezvoltării noastre economice apare ca posibilitate a atingerii unor nivele ale producției industriale, agricole etc. Un plan realizat a trecut din domeniul posibilității în cel al realității.

Între posibilitate și realitate există, de asemenea, și o corelație dialectică. Orice realitate există mai întîi ca posibilitate, așa cum orice realitate generează prin sine noi posibilități. Realitățile politice și militare ale societății contemporane generează și posibilitatea păcii și a războiului. Politica de pace a partidului și statului nostru are la bază convingerea că forțele păcii pot fi organizate în așa fel, încît pacea să devină realitatea istorică viitoare.

Gradele diferite de realizare a posibilităților se exprimă în probabilitate. Probabilitatea este în sens filozofic gradul sau măsura posibilității. În buletinul meteorologic, prezentat în fiecare seară la televizor, pe baza unei analize cantitative a unui număr limitat de parametri (mase de nori, direcție și viteză a vîntului, temperatură etc.), se anunță starea probabilă a vremii, starea care, din masa tuturor posibilităților generate de mișcarea de azi a curenților de aer, are cel mai mare coeficient de a deveni vremea de mîine.

În funcție de gradul apropierei de realitate, posibilitățile pot fi grupate în imediate sau actuale și îndepărtate sau viitoare. În realitățile actuale din țara noastră sînt date, adică sînt imediate posibilitățile dezvoltării multilaterale și esențiale a socialismului. Nu sînt imediate posibilitățile organizării comuniste, pentru a ajunge în faza lor, așa cum se

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

arată în documentele partidului nostru, este nevoie de parcurgerea unei întregi perioade istorice.

Posibilitățile îndepărtate sau foarte îndepărtate nu trebuie însă confundate cu imposibilul. Imposibilul este un alt opus al posibilului, este ceea ce nu va deveni nicicând realitate. E imposibilă, de pildă, realizarea tutu-

ror posibilităților, tuturor idealurilor, este imposibilă nemurirea sufletului, învierea morților, reversibilitatea timpului etc. Toate acestea contravin modului de a fi al materiei în mișcare, legilor obiective ale dezvoltării naturii și istoriei.

Cunoașterea posibilităților are o mare însemnătate practică. Nu întâmplător, atunci când se pune problema elaborării unor planuri, proiecte, măsuri, documentele de

partid cer insistent să fie descoperite toate posibilitățile și mobilizate toate forțele necesare tragerii lor în realitate.

Lectură

„Interacțiunea este prima care ni se înfățișează când considerăm materia în mișcare, în ansamblul și în linii mari“ (Fr. Engels, *Dialectica naturii*, București, Editura politică, 1966, p. 209).

„Faptul că aceste corpuri se află într-o conexiune înseamnă implicit că ele acționează unele asupra altora și această acțiune reciprocă este tocmai mișcarea“ (Fr. Engels, *Dialectica naturii*, București, Editura politică, 1966, p. 55).

„...Orice știință ar fi de prisos dacă forma de manifestare și esența lucrurilor ar coincide nemijlocit“ (K. Marx, *Capitalul*, vol. III, București, Editura pentru literatură politică, 1955, p. 770).

„...În știința teoretică a naturii, conexiunile nu trebuie născocite și introduse în fapte, ci descoperite în fapte și, odată descoperite, demonstrate, pe cât posibil, experimental“ (Fr. Engels, *Dialectica naturii*, București, Editura politică, 1966, p. 35).

„Dar posibilitatea, oricât de importantă ar fi, nu se transformă de la sine în realitate. Superioritatea orînduirii socialiste nu se realizează automat. Pentru aceasta este necesară o linie politică justă, o vastă activitate organizatorică și politică, mobilizarea forțelor întregii societăți, conducerea și îndrumarea competentă a tuturor domeniilor vieții sociale“ (Nicolae Ceaușescu, *Rolul conducător al partidului în etapa desăvirșirii construcției socialiste*, București, Editura politică, 1967, p. 19).

Întrebări

1. Comentați textul de la pagina 55 din *Dialectica naturii*.
2. Dați exemple de legături cu diferite grade de generalitate.
3. Cum înțelegeți afirmația — întâmplarea este forma de manifestare a necesităților ?
4. De ce dacă esența ar coincide cu fenomenul „orice știință ar fi de prisos“ ?
5. Ce este posibilitatea ? În ce constă valoarea practică a cunoașterii posibilităților ?



Informare politică cu elevii Liceului din Buhuși

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMINTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Al treilea concurs de economie politică pentru elevii din licee

Studiul economiei politice în licee constituie unul din factorii esențiali ai legării învățămîntului cu viața reală a societății. Astăzi nu există problemă cît de cît importantă a vieții sociale și politice care să nu aibă variate implicații economice, nu există domeniu de activitate sau nivel al desfășurării lui în care cunoștințele economice să nu fie necesare pentru luarea deciziilor și soluționarea corectă a problemelor. În calitatea sa de știință a raționalității și eficienței acțiunii economice, economia politică marxist-leninistă reprezintă, astfel, o busolă indispensabilă oricărui cetățean pentru a putea acționa corect la locul său de muncă și, în general, în societate. De aceea, indiferent de specialitatea pe care tinărul o va practica, pregătirea economică va intra în calificarea lui ca o componentă obligatorie de cea mai mare însemnătate.

Acest lucru se impune cu atît mai mult cu cît, în procesul istoric de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, are loc o continuă perfecționare a conducerii societății, o lărgire sistematică a democratismului socialist și o necesitate stringentă de a spori eficiența participării maselor la conducere. Or, toate acestea fac din economia politică o știință de imediată utilitate practică.

Acesta este cadrul general în care, potrivit programului muncii politico-educative, Ministerul Educației și Învățămîntului împreună cu C.C. al U.T.C. organizează cel de al treilea concurs de economie politică pentru ele-

vii din licee. Faza sa pe școală urmează să se desfășoare între 10 și 30 ianuarie 1974, cea județeană la 24 februarie 1974, iar cea pe țară în aprilie, același an.

Intrat în rindul tradițiilor de progres ale învățămîntului liceal românesc, concursul de economie politică a adus de la început o contribuție substanțială la ridicarea calității pregătirii elevilor, reprezentînd, în același timp, și un stimulent pentru profesori în activitatea lor. Nu-i mai puțin adevărat însă că atît primul cît și al doilea concurs a pus în relief și existența unui șir de defecțiuni și lipsuri în pregătirea elevilor, în exigența manifestată de profesorii dintr-un număr de județe, în modul în care inspectoratele se ocupă de însușirea cunoștințelor economice de către elevi. Dealtfel, în destule cazuri, inspectoratele școlare au dat dovadă de formalism și superficialitate în organizarea, desfășurarea și controlul exercitat asupra calității concursului în fazele pe școli și județ.

Evident, experiența dobîndită pînă acum pe toate planurile cere o schimbare totală a situației. În ianuarie, faza pe școală a concursului va demonstra măsura în care toți cei care poartă răspunderea pentru pregătirea elevilor la această disciplină și-au concentrat forțele pentru a înlătura lipsurile și a asigura succesul real pe care cu toții îl așteptăm.

La faza pe școli a concursului vor participa toți elevii interesați, indiferent de anul în care sînt, și care activează într-un cerc de științe sociale. Este, deci,

un nou prilej pentru profesorii de economie politică să intensifice propagarea științei pe care o slujesc și să depisteze pe elevii talentați și cu dragoste pentru această știință, sprijinindu-i pe linia progresului lor, așa cum procedează, de pildă, profesorii de matematici, de chimie, de literatură ș.a.m.d.

Scopul concursului este să sporească interesul real al elevilor pentru problemele economice și sociale, înțelegerea de către ei a politicii economice științifice a partidului și statului nostru socialist, întărirea hotărîrii și mîndriei lor de a se consacra practic operei istorice de ridicare a României socialiste pe culmile înalte ale civilizației, culturii și bunăstării poporului nostru. Concursul va pune, implicit, în evidență măsura începerii formării științifice la elevi a unei conștiințe economice socialiste.

Materia din care se va desfășura faza pe școală a concursului este aceea din programele de economie politică ce se aplică în acest an școlar și anume: partea care privește economia socialistă. Pentru liceele de cultură generală, materia cuprinde lecțiile pînă la „Planul cincinal 1971—1975, etapă importantă în făurirea socialismului multilateral dezvoltat...”, inclusiv. Pentru liceele economice, materia include temele pînă la cea privind „Structura organizatorică a agriculturii...” inclusiv. Iar pentru liceele de specialitate, materia de concurs se întinde pînă la lecția „Fondurile întreprinderii socialiste...” exclusiv.

Ce considerăm că trebuie să pună în evidență faza pe școală a concursului?

- Să arate că elevii stăpînesc noțiunile economice de bază în mod corect;
- Să arate cunoașterea temei-

Prof. univ. dr. doc.
N. N. CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. a 3-a)

toologie (doar I) separabilă de prima. Sînt, aici examinate cu atenție premisele de la care au pornit Marx și Engels în studiul societății și al istoriei ei; de asemenea, noțiunile fundamentale elaborate de ei: forțe de producție, relații de producție, mod de producție, bază, suprastructură, formațiune social-economică etc. Se cere semnalat avantajul, pentru autor, de a-și putea dezvolta, în expuneri consecutive, demonstrația, privind: formațiunea socială și epocile istorice, interacțiunea dialectică dintre bază și suprastructură, rolul ideilor (ideologiei) în dezvoltarea societății. Continua referire la documentele partidului nostru permite autorului să conchidă că „Ideile socialismului științific — întrucipate în politica partidului — în prognozele dezvoltării țării, sînt ele însele un puternic instrument de realizare a acestei societăți“.

Prof. univ. dr. Radu Florian dezvoltă „Teoria marxist-leninistă

la revoluției“, insistînd asupra caracterului obiectiv al revoluției socialiste. Procesul revoluționar din țara noastră prezintă note caracteristice, între care, mai întii, „particularitatea interferării, în cadrul revoluției din România, a două etape distincte: prima, cu caracter antiimperialist și anti-feudal, și cea de-a doua cu caracter socialist“. Cotitura marcată de crearea P.C.R. în istoria societății românești, este ilustrată cu ajutorul investigației istorice de către conf. univ. Mihai M. Petrescu.

Democrația socialistă, legată indisolubil de creșterea rolului conducător al partidului, contribuția ei la dezvoltarea multilaterală a personalității „ca sens umanist al politicii P.C.R.“ (conf. univ. Petru Pinzaru), constituie o altă temă intens dezbătută. De asemenea, umanismul socialist, aportul lui la eliberarea și dezvoltarea personalității (Petru Berar), orientarea lui către știință, în defavoarea concepțiilor religioase despre lume! Conceptul (sintetizator!) de societate socialistă multilateral dezvoltată este

privit de către prof. univ. dr. docent Al. Tănase în spiritul documentelor de partid, ca „înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei, cit și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste“. Știința conducerii societății socialiste, disciplină nouă, unitară și coerentă, care reclamă „o confluență a numeroase cunoștințe științifice“, face obiectul studiului profesorului univ. dr. Sergiu Tamaș. Cum „în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate creșterea rolului conducător al partidului se exprimă prin integrarea sa tot mai organică în viața întregii societăți“ (Ion Mitrăn) acest adevăr se impune evidenței pentru fiecare cetățean al patriei socialiste. Astfel încît, fiecărui dintre noi, creșterea rolului conducător al partidului i se înfățișează ca „una din coordonatele esențiale ale perfecționării vieții social-economice, ale elaborării teoretice și practice a programului construcției socialiste și comuniste“.

Structuralitatea, atribut al materiei în mișcare

(Lecția a XXIII-a de filozofie pentru anul III, liceu)

De pe pozițiile materialismului dialectic, materia, ca realitate fundamentală, nu este o entitate în sine, nu ceva care s-ar situa spațial și temporal dincolo de ființările, adică manifestările ei concrete. Materia în mișcare există numai în moduri diferite de a fi, în structuri de diverse feluri și grade de complexitate.

1. Element, structură, sistem

Obiectele și fenomenele naturii, formele organizării sociale, produsele activității gândirii, după cum ne demonstrează evoluția de milenii a științei și filozofiei, au o anumită alcătuire, o organizare specifică a părților lor constitutive. Părțile componente ale oricărui întreg se numesc elemente. Ciuperca de cîmp, de exemplu, este compusă din miceliu, diferențiată în picior, pălărie, bazidii cu bazidiospori etc. Elementele constitutive ale unei construcții sînt cărămizile, fierul, betonul etc. De asemenea, orice știință este formată dintr-un a-

numit număr de definiții, teoreme, legi, teorii etc.

Structura reprezintă modul în care sînt dispuse elementele componente ale unui întreg, organizarea lor conform însușirilor și legilor proprii ansamblului respectiv. „Aceste legi ale totalității — observă Jean Piaget — sînt, prin urmare, diferite de legile sau proprietățile elementelor înseși...“ Fiecare structură are caracteristicile ei. Structura hipocristalină a rocilor magmatice, de pildă, se distinge prin prezența unor cristale mari, prinse într-o masă amorfă, sticloasă sau microcristalină, așa cum se poate observa la porfir, andezit, bazalt. Alte roci, cum sînt granitul, granodioritul, sienitul, au o structură holocristalină granulară. Între părțile constitutive ale unei structuri există nu numai diferențe, ci și o unitate dialectică, așa cum este cea dintre protonii și neutronii unui nucleu atomic sau dintre forțele și relațiile de

producție, în cadrul unui mod de producție.

Cunoașterea structurilor are un rol fundamental în înțelegerea complexă a fenomenelor și proceselor din natură, societate și gândire ca sisteme interdependente și în continuă evoluție. Prin sistem se înțelege un ansamblu dinamic, organizat, de elemente, avînd o anumită structură cu proprietăți și funcții proprii. O mulțime întîmplătoare de oameni, care circulă pe trotuarele unui bulevard la un moment dat, nu formează un sistem. Dar același număr de oameni, lucrînd într-o întreprindere, constituie un sistem organizat, un sistem productiv cu atribuții și roluri precise. Caracteristicile, proprietățile și regulile de formare și de acțiune ale sistemelor sînt studiate de teoria generală a sistemelor

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

creată de L. von Bertalanffy.

Părțile componente sînt în raporturi de subordonare față de sistem, fiind considerate subsisteme. În același timp, ele constituie sisteme ale propriilor elemente. Se poate stabili astfel o întreagă ierarhie a sistemelor în oricare domeniu al realității. Sistemul nostru solar, bunăoară, cuprinde un astru central — Soarele, în jurul căruia gravitează nouă planete. Ele reprezintă, fiecare în parte, sisteme de elemente cu structuri proprii, dar în raport cu sistemul solar sînt părți componente, subsisteme. Sistemul solar însuși este un subsistem în cadrul Galaxiei, iar aceasta constituie un subsistem al Metagalaxiei etc.

2. Structuralitate și structuralism

Proprietatea lumii reale de a se organiza în structuri de diferite feluri se numește **structuralitate**. Ea este o însușire universală, reprezintă un atribut caracteristic al materiei în mișcare.

Asigurînd o anumită stabilitate în raporturile dintre elementele unui sistem, structuralitatea nu contravine legilor mișcării. De asemenea, ea nu trebuie înțeleasă static, ca o calitate care întrerupe dinamica transformărilor. Dimpotrivă, structuralitatea este caracteristică evoluției, schimbărilor ce au loc permanent în natură, societate și gândire. Ea presupune o continuă restructurare. După cum preciza Engels, „posi-

bilitatea unui repaus relativ al corpurilor, posibilitatea unor stări temporare de echilibru, este condiția esențială a diferențierii materiei și prin aceasta a vieții“. Putem vorbi astfel de structuri ca determinări spațio-temporale, reprezentînd momente de stabilitate relativă în procesul înfinit al structurii și restructurării universului.

Dialectica materialistă insistă asupra faptului că structurile nu trebuie privite în afara unității lor cu funcțiile pe care le susțin. Funcția reprezintă un atribut esențial, ea conține relațiile de acțiune, interne și externe, ale unui sistem, modurile integrării acestuia în relațiile complexe cu alte sisteme și subsisteme. Între caracteristicile structurale și funcționale ale unui sistem există o unitate dialectică. Structura unei mașini trebuie să fie adecvată funcțiilor ei, funcțiunea biologică a respirației poate fi realizată numai prin anumite moduri de structurare a componentelor substanțiale și energetice angajate în realizarea ei. Legăturile dintre structură și funcție nu sînt însă fixe, rigide, mecanice; avem aici și momente ale relativei independențe. Funcțiunea generală a comunicării interumane, de exemplu, se realizează prin limbi și limbaje diferite, cărora le sînt proprii moduri diferite de structurare interioară. Funcțiunea de prelucrare a informației se face prin structurile naturale ale creieru-

lui, dar se poate face, în anumite moduri specifice, și prin structurile diferitelor tipuri de calculatoare electronice. În acest caz, subliniind dependențele dintre structură și funcție, pentru a fi dialecticienii să nu ignorăm nici relațiile lor independente.

Analiza structurală se impune astăzi ca o metodă a gândirii filozofice și științifice, tocmai din necesitatea de a pătrunde în esența fenomenelor și proceselor lumii reale, de a le cunoaște mai bine natura internă, elementele constitutive, configurația acestora, cauzele, interacțiunile în care se află, de a le putea explica și prevedea evoluția. Folosirea metodei structurale trebuie deosebită însă de structuralism, care reprezintă un curent de idei ce exagerează și absolutizează rolul structurilor. Considerînd structurile ca entități esențiale primare, fundamentale, care preced manifestările concrete ale obiectelor și fenomenelor lumii reale, structuraliștii afirmă în mod greșit autonomia structurii și atribuie analizei structurale rolul de a studia raporturile formale ale stărilor de fapt, fără legătură cu determinările lor cauzale, cu legile obiective ale evoluției naturii și societății.

Cunoașterea realității implică, fără îndoială, descoperirea structurilor unor sisteme și subsisteme prin relevarea relațiilor existente la un moment dat între elementele lor componente. Acestea reprezintă cunoașterea sincronică, pe care însă unii adepți ai structuralismului o absolutizează. Dar, în același timp, pentru a înțelege corect fenomenele și procesele lumii reale, este nevoie și de o cunoaștere diacronică, de studiere a genezei structurilor, a devenirii lor în timp și spațiu. În analiza sincronică a structurii sociale din țara noastră, de pildă, se face o secțiune a acesteia, se stabilesc elementele ei componente (clase și păături sociale, populație rurală și urbană, diferențierile pe vîrste, sexe, profesii etc.), se descriu și se explică corelațiile acestora cu etapa actuală. Analiza diacronică introduce perspectiva temporalității, pune în legătură actuala structură socială cu ceea ce era în trecut, cercetează condițiile și cauzele mobilității sociale prezente, surprinde înfățișările dezvoltării viitoare. Dialectica materialistă are în vedere unitatea dintre sincronie și diacronie, considerînd că această unitate e o condiție de bază a



In biblioteca Liceului nr. 2 din Fălticeni

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

utilizării eficiente a metodei structurale.

Lectură

„...Oricare ar fi concepția noastră asupra structurii materiei, este în orice caz cert că ea este dezmembrată într-un șir de grupuri mari, bine delimitate după masa lor relativă, astfel încît termenii fiecărui grup sînt unul față de altul în raporturi finite, determinate în ceea ce privește masa, dar cu termenii grupurilor ime-

diat vecine sînt în raportul de infinit mare sau mic, în sens matematic” (Fr. Engels, *Dialectica naturii*, București, Editura politică, 1966, p. 246).

„Este o mare iluzie să se considere că un termen e pur și simplu unirea unui anumit sunet cu un anumit concept. A-l defini astfel înseamnă a-l izola de sistemul din care face parte, înseamnă a crede că se poate începe cu termenii pentru a construi sistemul ca sumă a lor, în timp ce, dimpotrivă, întregul e acela de la care trebuie să pornim pentru a obține prin a-

naliză elementele pe care le conține” (Ferdinand de Saussure, *Curs de lingvistică generală*).

Intrebări :

1. Definiți noțiunile de **element, structură, sistem.**
2. Ce este **structuralitatea** ? Dați exemple de structuri, utilizînd cunoștințe însușite la fizică, chimie, biologie etc.
3. Explicați și exemplificați **unitatea dialectică** dintre structură și funcție.
4. Ce se înțelege prin analiză **sincronică și diacronică** ?

Conexiunea universală. Principalele caracteristici ale conexiunii

(Lecția a XXVI-a de filozofie pentru anul III, liceu)

În lecțiile anterioare s-a arătat că, în eternitatea timpului și înfinitatea spațiului, materia în mișcare este organizată în sisteme cu diferite grade de complexitate. Ordinea și ordonarea din natură, societate, gândire se

explică, înainte de toate, prin faptul universal al **conexiunii**, prin modul lucrurilor, proceselor, ideilor de a se lega unele de altele. „Întreaga natură accesibilă nouă — scrie Engels — constituie un sistem, o conexiune unitară de corpuri”.

Conexiunile realității se manifestă în interacțiunile dintre lucruri, procese, idei, în ceea ce numim în mod obișnuit acțiune reciprocă sau interdependență universală. Aceasta face ca ceea ce există să nu existe numai prin sine, ci mai ales prin contextul dependențelor sale de alții; face, de asemenea, ca între fenomenul universal al mișcării și cel al conexiunii să existe o strînsă unitate organică.

1. Universal și specific

Fenomenul interacțiunii dintre obiecte, procese, idei este, în același timp, universal și specific; universal în sensul că e prezent pretutindeni și specific în sensul că fiecare sistem își are propriile sale conexiuni cu alte sisteme.

Particulele elementare se leagă în mod specific în atomii de hidrogen sau oxigen, aceștia intră în mod specific în molecula de apă, iar aceasta, la rî-

dul ei, realizează interacțiuni de un anume fel în celula vie. În domeniul vieții sociale, specificitatea conexiunilor se manifestă parcă și mai evident. Legăturile de ordin politic — pentru a ne referi numai la ele — diferă de la o orînduire la alta, de la o etapă la alta a dezvoltării aceleiași orînduirii, de la țară la țară etc.

Prin ideea caracterului universal al conexiunii surprindem faptul că în lume nu există izolare absolută. Izolarea este în toate cazurile relativă. Ideea specificității ne explică, din perspectiva teoriei generale a conexiunii, diversitatea calitativă a realității, diversitate care, în ciuda asemănarilor sau identităților parțiale, merge pînă acolo, încît exclude existența identității totale. După cum spune foarte expresiv Leibnitz, oricît vom căuta, nu vom găsi două frunze care să se suprapună perfect, care să poată fi considerate identice în mod absolut.

2. General și particular

De caracteristica generală a universalității și specificității se



Lecție în cabinetul de științe sociale

(Continuare în pag. a 7-a)

(Urmare din pag. a 2-a)

subliniat nimic, 10 elevi au găsit o „greșeală”, 11 elevi au găsit 2 „greșeli” și numai 9 elevi au subliniat între 3—4 „greșeli”.

Aceste prime teste au antrenat elevii la o muncă serioasă și stilul de lucru le-a plăcut. De comun acord, a patra lucrare urma să fie apreciată cu note.

În această ultimă lucrare din cadrul experimentului s-a dat același text la ambele clase, dar la fiecare clasă au fost strecurate cite 5 greșeli diferite; 2 privind noțiuni, 2 de interpretare și una referitoare la o dată istorică.

Discutarea lucrărilor corectate s-a făcut în aceeași oră și nota, de asemenea, la ambele clase. În clasa A, 25 de elevi au găsit cite 4—5 greșeli, 9 elevi cite 3 greșeli și 6 cite 1—2 greșeli. La clasa B, 24 de elevi au găsit

cite 4—5 greșeli, 12 elevi cite 3 greșeli și 4 elevi cite 1—2 greșeli sau nici una. Deci, rezultate asemănătoare.

Comparând prima lucrare-test cu cea de-a patra s-a constatat în răspunsurile elevilor un salt valoric incontestabil.

Atenția elevilor în muncă independentă, în timpul orelor de curs și chiar în timpul lucrărilor s-a dublat. Semnificativ este și faptul că la ultima lucrare circa 60 la sută din elevi au terminat lucrarea în 4 minute în loc de 6 avute la dispoziție. Desigur, a contat la aceasta și exercițiul de concentrare nervoasă și obișnuința cu asemenea lucrări.

Dar îmbucurător a fost în primul rând rezultatul în sine obținut prin experimentul descris. Atât rezultatele obținute la lucrările-test, cât și în verificarea cunoștințelor în cadrul lecțiilor

de comunicare-mixte au reliefat o creștere substanțială a interesului pentru orele de istorie și, mai ales, o însușire conștientă a cunoștințelor. Însușirea mecanică a fost treptat înlocuită printr-o înlănțuire logică a fenomenelor istorice și a corelațiilor dintre ele, prin înțelegerea deplină a noțiunilor istorice. A sporit, de asemenea, atenția elevilor în clasă, iar participarea lor a devenit activă în toate momentele și etapele lecției.

Considerăm că experimentul va avea în viitor o și mai mare eficiență în sensul aprofundării cunoștințelor. Fixarea s-a realizat pe o perioadă mai îndelungată și a fost stimulată activitatea elevilor pentru munca independentă. S-a realizat într-o măsură importantă evitarea confuziilor și s-a experimentat potențialul valoric al fiecărui elev.

Filozofie și socialism științific

Culegere de lecții pentru Radioteleșcoală

E. D. P. — București, 1973

Aceste „cele mai reușite lecții întocmite de cadre didactice universitare de prestigiu și expuse la radio sau televiziune, în anul școlar 1971—1972, la disciplina filozofie și socialism științific”, cum sînt numite în cuvîntul introductiv al cărții, s-au adresat, rostite, și sînt redată, prin tipărire, în primul rând, elevilor din învățămîntul liceal (a cărui programă o respectă și întregesc). Tematica abordată și stilul — accesibil (notă comună, la un considerabil număr de autori) — le recomandă, însă, unul mai larg cerc de cititori, în rîndurile cărora se înscriu elevii din ultima clasă a școlii generale. Expunerile nu-și propun și nu au cum să urmeze structura „lecției”, ca modalitate specifică predării la clasă, dar majoritatea, păstrează amprenta oralității stilistice impuse de specificul modului inițial de transmitere. Ceea ce explică unele reluări, adăugiri etc. O demarcare grafică, în volum, a celor două părți — teoretică și științifică — nu există. Așa încît,

cititorul va apela la titluri.

Coordonatorul științific al cărții, conf. univ. dr. Al. Valentin, semnează, pentru început expunerea: „Apariția marxismului — revoluție în filozofie”, demonstrînd că filozofia marxistă este „expresia teoretică cea mai desăvîrșită a practicii revoluționare și a cuceririlor științifice din perioada modernă și contemporană”. Pe baza legăturii permanente cu știința și cu practica revoluționară, este dedus caracterul creator al filozofiei marxiste, însușirea ei de a rămîne deschisă pentru noile cuceriri ale științei și practicii. Preocupat de influența crescîndă a filozofiei marxiste asupra gîndirii contemporane, prof. univ. T. Bugnariu distinge între nevoia de combativitate față de curentele reacționare, iraționaliste și aceea de dialog, de intercomunicare a filozofiei marxiste cu unele curente înaintate ale gîndirii nemarxiste. Al. Valentin revine cu un examen minuțios al noțiunii de materie în lumina științei contemporane,

în favoarea afirmației că, la fiecare nouă descoperire științifică, „lese tot mai bine în evidență unitatea profundă dintre materialismul dialectic și știință”.

Conceptele de structură și sistem, cu care operează structuralismul contemporan multidirecțional, sînt supuse interpretării materialist-dialectice de către conf. univ. dr. Ion Tudosescu. Diverse momente (premarxiste) deterministe și soluții (actuale) deterministe sînt confruntate apoi de către autor cu interpretarea determinist-dialectică a conceptului de finalitate. O panoramă a răspunsurilor acordate, în diverse epoci, la întrebările: ce, cum și cît cunoaștem și se oferă cititorului în expunerea profesorului univ. dr. Ștefan Georgescu, „Teoria cunoașterii”, cu care, de fapt, se încheie lecțiile consacrate filozofiei marxiste. Se atasează, în memoria cititorului care a parcurs aceste pagini, aportul prețios al Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la dezvoltarea creatoare a filozofiei marxiste, prin elaborarea unor soluții teoretice și practice într-o serie de probleme ale ideologiei marxiste.

Cu „Obiectul materialismului istoric”, expunere aparținînd conferențiarului univ. dr. Petru Pinzaru, se trece, evident, la cea de-a doua parte a culegerii, me-

DRAGOMIR MAGDIN

(Continuare în pag. a 4-a)

Introducerea scrierii cursive și raționalizarea judicioasă a materiei

Considerăm că atât textele din actualul abecedar, cât și ilustrațiile corespund cerințelor învățământului și nivelului de vîrstă al școlărilor de 6 ani.

În ceea ce privește scrierea, nu sîntem de acord cu actuala formă. Considerăm că este necesar să se revină la scrierea cursivă. Numai astfel se pun bazele unei scrieri frumoase. Pentru scrierea cursivă să se tipărească și să se reintroducă caietele cu liniatură specială, adecvată acestui tip de scriere. În cazul orelor de caligrafie, în clasele III—IV se poate preda scrierea rapidă, deoarece elevii au consolidat deprinderile de scriere.

Propunem ca abecedarul să se predea în primele două trimestre ale anului școlar, iar pentru trimestrul al III-lea să se editeze un mic manual de citire, cu texte scurte și bine alese, care să consolideze cunoștințele predate în primele două trimestre. Tot în acest manual de citire, să fie introduse și primele noțiuni de gramatică (morfologie și sintaxă) accesibile școlărilor de clasa I.

În locul problemelor scrise, date în manualul de aritmetică pentru clasa I, în trimestrele I și II, cînd elevii nu știu să citească, propunem să se introducă probleme pe baza mulțimilor date, cu ajutorul unui desen colorat. Problemele scrise să se introducă în ultima parte a manualului, cînd elevii au învățat întreg alfabetul și pot citi. După predarea „Adunării și scăderii, în cercul 1—100, fără trecere peste ordin”, să se predea „Adunarea și scăderea cu trecere peste ordin” — capitol ce se cere să fie reintrodus în programa și manualul de aritmetică pentru clasa I. Prin scoaterea capitolului „Adunarea și scăderea cu trecere peste ordin” din programa și manualul de aritmetică

pentru clasa a II-a și introducerea lui în programa și manualul de aritmetică pentru clasa I se ajunge la o raționalizare a distribuirii materiei la aceste două clase la obiectul aritmetică.

Propunem editarea unui manual uzual pentru învățători, care să cuprindă lecțiile ce se vor preda în cadrul orelor de „Cunoașterea mediului înconjurător” și a „Activităților la alegere”, în scopul realizării unității învățământului și la aceste obiecte prevăzute de programă la clasa întâi.

Manualul de citire pentru clasa a II-a are texte scurte, dar redactate mult prea științific pentru copii, care abia au atins vîrsta de șapte ani, iar realizarea grafică lasă mult de dorit. De aceea, filele subțiri ale cărții s-au dezlegat pur și simplu și, în ghiozdanele elevilor, cărțile de citire erau transformate într-un maldăr de foi. Propunem revizuirea textelor din actualul manual de citire pentru clasa a II-a și introducerea unor lecții adecvate nivelului de vîrstă și capacității copiilor din această clasă. Pentru „tipografie” propunem să se aleagă hîrtie de calitate, iar „legarea” să nu se mai facă de formă. Este necesar să se reintroducă în planul de învățămînt la clasele II-IV orelor de „lectură” care au menirea de a perfecționa citirea elevilor și a dezvolta gustul pentru citit. În acest scop, propunem introducerea la sfîrșitul manualelor de citire de la aceste clase a textelor literare prevăzute de programele claselor respective.

Inv. MIHAI ȘI TATIANA IFRIM
Liceul din comuna Dumbrăveni,
jud. Suceava

Reconsiderări și propuneri

Apreciez că introducerea noțiunilor despre mulțimi la obiectul aritmetică constituie o fază intermediară necesară înțelegerii conținutului numărului și a primelor operații de adunare și scădere. Lucrînd cu mulțimi și obținînd rezultate bune, aș propune să fie introduse în manualul de clasa I și unele exerciții cu elemente simple de problematizare, care, avînd aspect de „joc aritmetic”, dezvoltă flexibilitatea gîndirii elevilor.

Subscriu și eu pentru excluderea din programa aritmeticii pentru clasa a II-a a capitolelor despre unități de măsură și sînt pentru folosirea orelor afectate acestor capitole repartizate rațional, la consolidarea cunoștințelor despre raportul aritmetic dintre termenii împărțirii și factorii înmulțirii, care dezvoltă mai mult gîndirea copilului. La fel, socotesc necesar să fie introduse mai multe probleme cu conținut mai complex și exerciții în lanț, combinate din toate operațiile ca și cele cu semnul „cit”.

Tot la clasa a II-a, la obiectul gramatică, propun introducerea în manual a unui număr mai mare de texte aplicative, pentru consolidarea fiecărei teme și selectarea lor mai judicioasă, din lecțiile de citire sau lecturi, precum și a indicațiilor de a face observații în natură, în anumite situații date, ca de exemplu cele de la tema: „Textul” (exercițiul: „Priviți în natură și alcătuiți un text din 5—6 propoziții”. Sau: „Priviți în grădină și alcătuiți un text din 3—4 propoziții”). Prin asemenea exerciții, li se dă elevilor posibilitatea să creeze exerciții pe baza observațiilor personale, folosind un stil propriu. Aceste recomandări sînt valabile și

pentru subiect și predicat, unde, la fel, sînt prevăzute prea puține exerciții aplicative pentru consolidarea acestor părți principale ale propoziției.

La clasa a IV-a, părților secundare, atribut și complement, le sînt afectate prea puține ore. În același sens, creator, se pot introduce mai multe teme aplicative, pentru consolidare, ca de exemplu: „Dați exemple de propoziții cu aceste părți din lectura «Harap Alb», sau lecția de citire «Emil Racoviță», dintr-o grupă determinată de plante sau animale etc.”.

Citirea de clasa a II-a cuprinde lecții cu conținut educativ, cu semnificații multiple, dar confirm observanța unei colege, care, în numărul 121 al revistei, susținea că întrebările de la sfîrșitul lecțiilor au caracter prea reproductiv, fără să solicite gîndirea creatoare a elevilor. Personal, adeseori le-am schimbat, ca de exemplu în „Legenda lui Gelu”, în locul întrebării: „Ce l-a rugat Gelu pe cal. De ce?”, am pus întrebarea: „Ce a dovedit Gelu prin rugămînta făcută calului?”

La o singură lecție, „Toamna”, apare tema: „Scoateți ideile principale” și în mod frecvent se cere: „Dați cîte un titlu fragmentelor”. Cred că pentru elevii de clasa a II-a sînt mai utile, în scopul organizării gîndirii lor, exercițiile de scoaterea ideilor principale dintr-o lecție, decît găsirea, în prealabil, de titluri fragmentelor citite. Chiar aceste exerciții, creează posibilitatea de a da fragmentului un titlu potrivit.

Inv. DORINA BUCUR
Școala generală nr. 1 din Alba Iulia

Formarea unei gîndiri matematice moderne

Programele de aritmetică de la clasele I—IV cuprind teme care contribuie la dezvoltarea gîndirii copiilor. Manualele actuale țin seama, mai ales, de formarea la elevi a capacităților de calcul și, în mai mică măsură, de dezvoltarea gîndirii și a raționamentului matematic.

Consider că modul în care sînt concepute și explicate noțiunile matematice, în clasele I—IV corespunde unei matematici clasice, interpretate ca știință a relațiilor cantitative, ca știință a numerelor. De asemenea, se încurajează învățarea compartimentată a cunoștințelor de aritmetică (numerație, calcul, rezolvare de probleme) într-un mod care nu-i asigură un caracter unitar. De exemplu, copilul de clasa I cunoaște conceptul de număr, dar nu ca proprietate a mulțimilor, învață să calculeze cu numere de diferite valori, dar nu se evidențiază relația matematică dintre numerele respective, cu atât mai puțin înscrierea acestei relații cu simboluri literale. Elevul face calcule, însușindu-și tehnica de calcul, dar nu și esența calculului și, abia tîrziu, el ajunge la înțelegerea legităților calculului, a proprietăților operațiilor aritmetice.

Învățămîntul matematicii conține bogate valențe formative, care decurg din caracterul general și universal al științei matematicii, din caracterul abstract al conceptelor sale, ca și din logica ordonării acestor concepte. Prin conținutul și tehnologia didactică a matematicii ce se predă la clasele I—IV, nu se realizează decît parțial valorificarea acestor valențe formative. Sînt de părere că s-ar mări randamentul formativ al învățămîntului matematicii la clasele I—IV, s-ar valorifica optimal resursele sale formative prin includerea conținutului științific al matematicii în spiritul științei moderne, corespunzător copilului de vîrstă școlară mică, printr-o organizare mai rațională și o ordonare logică a acestui conținut, precum și printr-un sistem de antrenare a gîndirii elevilor la un efort gradat și susținut.

Modernizarea conținutului învățămîntului matematic presupune introducerea spiritului matematicii moderne și revizuirea, în acest sens, a programelor școlare și a manualelor la dimensiunile întregului sistem al acestui învățămînt, acordîndu-se atenția cuvenită primelor patru clase.

În ceea ce privește abordarea conceptelor matematice de către copiii din ciclul învățămîntului primar, A. Revuz arată că (în: „Matematica modernă, matematica vie”, (trad.) E.D.P., București, 1970, pag. 10): „experiența dovedește zilnic că introducerea unor noțiuni fecunde, este cu atât mai ușoară și cu atât mai rodnică cu cît ea se face mai din timp. Aceasta nu înseamnă, desigur, că ar trebui să transpunem în mod brutal programele și metodele unui învățămînt de un nivel dat la un nivel inferior, ci că, de la primul contact cu o noțiune, trebuie să o prezentăm în adevărata ei lumină și nu sub un aspect care s-o denatureze”.

O serie de experimente realizate de J. Bruner, Z. P. Dienes, R. Dottrens, A. S. Peclco, M. I. Moro, A. M. Pișcalo ș.a. și, în țara noastră, de Paul Popescu — M. Bejat, B. Zörgö, V. Ștefănescu ș.a. au dovedit posibilitatea asimilării conceptelor matematicii moderne de către copiii din ciclul primar al învățămîntului. Concluziile ce se desprind, în general, din experimentele întreprinse confirmă nu numai necesitatea, ci și posibilitatea introducerii, din primele clase, a noțiunii matematice fundamentale de „mulțime”, care favorizează dezvoltarea capacităților matematice ale copiilor și a gîndirii lor matematice, constituind totodată premisele predării, în continuare, a acestei discipline în spirit modern. Prin caracterul său unificator, conceptul de mulțime determină înțelegerea mai profundă a noțiunilor matematice cu multiplele legături dintre ele și duce la formarea unei gîndiri mai profunde.

Sîntem împotriva exagerărilor, împotriva introducerii unui limbaj neînțeles de copii, uneori chiar și de învățători. Opinem pentru introducerea modului de gîndire al matematicii moderne, prin înțelegerea, de la început, la un nivel științific, a conceptelor

matematice ca: fundamentarea conceptului de număr pe mulțimi; formarea conceptului de număr natural cu sublinierea aspectului cardinal al numărului; înțelegerea operațiilor aritmetice pe baza operațiilor cu mulțimi concrete (de exemplu, „adunarea” ca reuniune de mulțimi); introducerea ideii de relație de egalitate între două numere naturale (ca și relația de inegalitate), pe baza ideii de echivalență a mulțimilor (fără denumire); cunoașterea proprietăților operațiilor aritmetice concomitent cu însușirea calculului; introducerea simbolurilor literare în calcul ș.a.

O asemenea renovare a programelor de matematică pentru clasele I—IV implică însă includerea în comisiile de specialiști care le elaborează a unor matematicieni, învățători cu experiență, psihologi, pedagogi, care să-și conjuge eforturile pentru a selecționa și grada cunoștințele matematice de bază.

De asemenea, elaborarea manualelor de matematică pentru clasele I—IV (și nu de aritmetică, cum li se spune în prezent) ar fi de dorit să aibă un mod unitar în concepție. Acest lucru s-ar putea realiza prin constituirea unui colectiv format din autorii celor patru manuale, care să le revadă în vederea unității lor de concepție.

Ridicarea nivelului științific al procesului de învățămînt poate începe prin perfecționarea predării acestui obiect, dar și prin dirijarea în mod conștient a relației informativ-formativ, astfel încît să realizeze, la modul optim, valențele formative ale învățămîntului matematicii. Dar, pentru a „traduce” conceptele matematicii moderne la nivelul de înțelegere al copilului de 6—10 ani și pentru a-i forma o gîndire matematică modernă este necesar ca matematica să fie gîndită în relații și structuri matematice.

Lector univ. NICOLAE OPRESCU
Catedra de pedagogie, Universitatea
București

Perfecționarea predării matematicii la clasa a II-a

Propun următoarele în legătură cu programa de matematică pentru clasa a II-a:

● Paralel cu predarea împărțirii în părți egale să se facă și cea prin cuprindere, care este indispensabilă predării împărțirii în scris. Datorită faptului că programa pentru clasele a II-a și a III-a, nu prevede acest lucru, am fost nevoiți să fac ore speciale pentru a înlătura această dificultate ivită la efectuarea împărțirii în scris.

● Programa pentru clasa a II-a sau pentru clasa a III-a să prevadă și ore pentru predarea împărțirii cu rest, deoarece în momentul de față aceasta constituie numai un subpunct la un caz de împărțire.

● Să se reintroducă, la clasa a II-a, exerciții cu transformări de unități de lungime și capacitate. Programa actuală nu ne dă posibilitatea de a dezvolta judecata matematică a elevilor.

● Să se renunțe la o mare parte a cazurilor de efectuare a celor patru operații aritmetice pe cale orală, reținîndu-se numai cele strict necesare efectuării în scris a operațiilor aritmetice.

● Să se introducă lecții speciale de „Mărire și micșorare a unui număr cu cîteva unități și de cîteva ori”, deoarece multe probleme se rezolvă cu ajutorul acestor noțiuni.

Inv. NICOLAE VOINEA
Școala generală
din comuna Piscu-Sadovel,
jud. Dolj

ÎN AER LIBER

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și a sportului reasează această disciplină la nivelul cuvenit.

„Programele de educație fizică — se spune în Hotărîrea amintită — vor fi orientate în așa fel, încît să asigure un conținut adecvat pregătirii temeinice a elevilor și studenților; cea mai mare parte a activităților se va desfășura în aer liber”.

La Liceul de cultură generală din Drăgășani, activitatea sportivă în aer liber a constituit, cu mulți ani în urmă, o preocupare majoră, creîndu-se, în acest sens, o veche tradiție. Așa s-au călît campionii școlii, participanții în etapele finale.

Liceul nostru a dispus întotdeauna de săli de gimnastică, mai încăpătoare sau mai puțin încăpătoare. Am avut toată aparatul de gimnastică. În ultimul timp, am construit și amenajat două săli — una de gimnastică de 18/9 m și alta de jocuri de 30/15 m cu toate anexele. Ne mîndrim cu aceste săli, dar, fiind închise, ele sînt utilizate exclusiv de echipele de performanță, pentru perfecționarea elementelor tehnice și tactice, pentru ridicarea pe treptele măiestriei sportive. Marea majoritate a elevilor noștri lucrează tot timpul anului școlar în aer liber, folosînd din plin factorii naturali. Pe baze sportive de bitum sau gazon, curate, marcate, regulamentare și igienice, pe văile și dealurile Oltului, desfășurăm orele de clasă și activitățile sportive. Ce mijloace folosim? Sînt cele clasice, dar forma în care le utilizăm, ambianța în care se desfășoară o acțiune sau alta, au făcut ca activitatea sportivă să fie mult îndrăgită de elevi. Exemple sînt foarte multe și concludente. Numai la crosul din toamna aceasta au participat peste 800 de elevi din liceul nostru.

Sistemul unitar de verificare și apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă a elevilor — sistem pe care colectivul nostru de profesori îl salută — vine să întărească mai mult tradiția privind activitatea în aer liber și să ne îndemne să perseverăm. De ce? Pentru că rezultatele sînt pozitive. N-am făcut studii și nici sondaje care să privească fiziologia organismului la elevi. În schimb am făcut — ani de zile — studii asupra creșterii coeficientului de dezvoltare fizică, legat în mod special de calitățile motrice. Plecînd, în clasa a IX-a, de la coeficientul 0 am ajuns în clasa a XII-a la coeficientul +8, +9 și chiar +10 (la colective sau elevi care au participat la acțiunile sportive) și la +2, +1 și chiar -2 la elevi îndărătnici.

Fac mențiunea că aceste calcule nu privesc elevii componenți ai echipelor de performanță.

Îmi permit să selectez din programul de activități sportive de masă din ultimul trimestru al anului școlar 1972/1973:

I. Atletism: Cupa primăverii (cros pe categorii de vîrstă) — 5 ore; Cupa cel mai bun săritor — 10 ore; Cupa cel mai bun aruncător — 5 ore.

II. Fotbal: Fanionul „Locul I” — 15 ore

III. Handbal: Campionatul liceului — 12 ore (nu participă elevii legitimați)

IV. Ciclism: — 5 ore (biciclete oraș — 20 km băieți; 10 km fete).

V. Turism — 2 ore (două drumeții pe 5 km).

Se observă că am afectat un număr de ore pentru fiecare activitate. Acestea au fost luate — o parte din orele de colectiv sportiv în care, pentru fiecare elev, există obligativitatea participării și o altă parte din timpul disponibil al elevilor.

Numărul de peste 3000 de participanți la numai cîteva acțiuni, ne-a demonstrat că o activitate obligatorie poate fi făcută cu plăcere, cu interes. Și atunci este sau nu cazul să pledăm pentru activitatea în aer liber în tot timpul anului? Experiența mă îndeamnă să spun că da.

Prof. GH. NICOLAESCU
Liceul de cultură generală
din Drăgășani



Plecînd în tabără la Predeal

Un reper: particularitățile de vîrstă

Observația întîmplătoare și o practică socială milenară ca și cercetări științifice sistematice recente au arătat influența pozitivă a educației fizice asupra sănătății copiilor.

Efecte deosebit de favorabile s-au constatat la copiii care practică sistematic educația fizică în perioada copilăriei și adolescenței.

Preocupările școlii pentru organizarea unui regim rațional de educație fizică, ca parte integrantă a procesului instructiv-educativ, corespund nevoilor actuale ale oamenilor de contracarare a efectelor solicitărilor unilaterale preponderent psihice și a sedentarismului tot mai răspîndit chiar la vîrste mici. În aceste condiții, activitatea științifică fundamentată de educația fizică a școlii are o incontestabilă valoare sa-nogenetică.

Specialiștii sînt de acord că, la baza tuturor modificărilor morfologice, determinate de educație fizică stau efectele fiziologice care privesc, în primul rînd, funcția aparatului respirator și a aparatului cardio-vascular (creșterea debitului cardiac și a posibilităților de schimbări gazoase la nivelul țesuturilor). Exercițiile fizice ameliorează rapid funcțiile motrice (viteză, forță, rezistență, abilitate).

Activitatea fizică reglează și echilibrează schimburile nutritive și excretorii, ducînd la economia de energie. Activitatea fizică sistematică impune echilibrarea și sinergismul eficace al mecanismelor de integrare superioară nervoasă și endocrină. Educația fizică influențează puternic viața psihică — echilibrînd trăsăturile temperamentale prin educarea afectivității, îndeamnă la extinderea cîmpului de cunoștințe — stimulînd capacitățile perceptive de reprezentare, de gîndire concret intuitivă și de previziune. Atunci cînd sînt bine dozate, exercițiile fizice favorizează capacitatea de muncă intelectuală. Ca urmare a acestor efecte, se realizează o accentuare a încrederii în sine și o întărire a trăsăturilor pozitive de caracter și de comportament social.

Pentru ca să se ajungă la aceste efecte pozitive este necesar ca: a) educația fizică să se practice sistematic, avîndu-se în vedere particularitățile de vîrstă și sex ale școlii; b) dozarea solicitărilor să fie rațional distribuită în cursul zilei și al săptămîinii; c) condițiile de efectuare să fie igienice; d) rezultatele să fie atent urmărite, iar contraindicațiile respectate.

Școlarul mic (6—10 ani) trebuie să beneficieze de exerciții care să favorizeze pregătirea fizică generală, dezvoltarea deprinderilor motrice, insistîndu-se asupra mișcărilor de suplețe și îndemnare pentru dezvoltarea grupelor musculare extensive și jocuri sportive simple. Inotul, patinajul, mersul pe schiuri și excursiile pe jos de scurtă durată sînt foarte indicate. La aceste vîrste sînt contraindicate exercițiile o-sbitoare de forță și rezistență.

Școlarul prepuber (11—13—14 ani) prezintă particularități morfologice și neuropsihice care impun selecționarea atentă a exercițiilor, în așa fel, încît acestea să stimuleze și să echilibreze funcțiile, fără a consuma prea multă energie necesară întenselor procese de creștere din această perioadă. La aceste vîrste trebuie să se insiste pe exercițiile de gimnastică de

bază, cu evitarea specializării înguste prea devreme.

Inotul, tenisul de masă și de cîmp, scrima sînt sporturi extrem de utile la aceste vîrste. Este indicată organizarea lecțiilor de educație fizică pentru fete și băieți separat la aceste vîrste. În paralel cu dorința excesivă de întrecere la unii preadolescenți, se notează frecvent la alții lipsa de entuziasm pentru mișcare, care la această vîrstă trebuie combătută cu tact pedagogic. Activitatea sportivă a preadolescentului trebuie atent controlată medical.

După 14—15 ani, gimnastica de bază va dezvolta la băieți forță și rezistență, iar la fete suplețe și coordonare. La această vîrstă probele atletice de alergare, aruncare și săritură sînt indicate. La elevii școlii profesionale, în lecțiile de educație fizică se va urmări corectarea efectelor negative determinate de solicitările unor grupe asimetrice musculare în timpul activității practice.

Dozarea solicitărilor va avea în vedere, printre altele, locul ocupat de lecțiile de educație fizică în orarul zilnic și săptămînal — solicitările fiind mai reduse cînd gimnastica este situată în ora I—II și în ultima oră și de asemenea, luna și sîmbăta. Efortul

poate fi mai intens în ora a III-a și a IV-a a orarului zilnic.

Recomandăm desfășurarea lecțiilor de educație fizică în aer liber, cu îmbrăcăminte adecvată și pe terenuri amenajate cel puțin cu nisip și pietriș. Este preferabilă o asemenea lecție ume-nia făcută într-o sală improvizată.

O atenție deosebită se va acorda dotării cu materialele necesare efectuării exercițiilor și jocurilor cu elevii, atît în săli cît mai ales pe terenurile de sport din exterior.

La începutul anului școlar, profesorul de educație fizică trebuie să testeze aptitudinile elevilor, să se intereseze de diagnosticul dezvoltării somatice, să obțină de la medicul școlar datele necesare referitoare la elevii cu deficiențe și boli, care vor avea un regim special de educație fizică — (gimnastică colectivă, gimnastică medicală — scutire de gimnastică).

Astfel, vor fi înregistrate în timpul anului efectele imediate și în timp constant la elevii și adaptarea conținutului educației fizice și a metodicii la situația existentă.

Conf. dr. Gh. TĂNĂSESCU
Institutul de igienă și sănătate publică
București

În condițiile predării simultane

În condițiile predării simultane, desfășurarea lecțiilor ridică o serie de probleme, dintre care cea mai grea și, totodată, foarte importantă, este aceea a fixării orei de educație fizică în orar. Astfel, am împerechiat orele de educație fizică cu desenul, caligrafia sau îndeletnicirile practice. În asemenea condiții, elevii făceau o jumătate de oră educație fizică, iar cealaltă jumătate, desen, caligrafie sau îndeletniciri practice.

Așa am lucrat, efectiv, doar cîte o jumătate de oră cu fiecare clasă. În timpul nesupravegherii, clasa respectivă n-a dat randamentul necesar, de aceea, după un trimestru, am abandonat acest procedeu, refăcînd orarul. Apoi am fixat orele de educație fizică după terminarea cursurilor, ocupîndu-mă o oră întreagă de fiecare clasă. Dar s-au ivit alte greutăți și aceasta mai ales la clasa a II-a, care a plecat de la școală de două ori la ora 11 și de două ori la ora 13. Pe lîngă aceasta, numărul elevilor era mic (9 elevi), așa că, la lecții, nu s-au putut organiza, în con-

diții bune, jocuri sportive.

De cîteva ani, practic un alt procedeu pe care l-am verificat și care dă rezultate mai bune.

Educația fizică o cuplez în orar, tot cu educația fizică. Unii pedagogi sînt împotriva acestui procedeu, motivînd poziția lor prin faptul că fiecare clasă ar avea programa ei separată, care trebuie respectată și îndeplinită. Cînd se predă concomitent, aceasta nu se poate realiza. Practica multor învățători, precum și a mea, a dovedit că se poate respecta întocmai, ba chiar mai mult: elevii din clasa I pot obține rezultate mai bune. Cum se explică acest fapt? Totul depinde de dragostea învățătorului față de acest obiect, față de copii, depinde de talentul său organizatoric, de felul cum desfășoară lecțiile de educație fizică.

Eu privesc acest obiect ca un obiect cel puțin „egal în drepturi” cu celelalte obiecte și ca atare mă pregătesc temeinic, căutînd ca fiecare lecție să fie vie și interesantă. La lecțiile de educație fizică, mă folosesc

din plin de ajutorul pe care mi-l poate da clasa mare. Prima lecție de educație fizică o desfășoară aproape în întregime clasa a III-a. Lecția aceasta conține numai elemente prevăzute în programa clasei I. Elevii acestei clase văd că tovarășii lor mai mari sînt îmbrăcați în echipament sportiv, văd cum se aliniază, cum se dă raportul, cum se aleargă, ce este coloana de gimnastică, cum se execută diferite exerciții de gimnastică etc. La sfîrșitul orei, organiza un joc comun care este menit să entuziasmeze pe micii școlari. Această oră mă ajută atît pe mine, cît și pe micuții elevi, fiindcă ei își dau seama cum decurge o oră de educație fizică. La organizarea jocurilor, clasa mare mă ajută, de asemenea, foarte mult, mai ales la pregătirea lor.

Prin urmare, sînt pentru împerechierile în orar a educației fizice cu educația fizică și din motivul că o lecție de educație fizică nu se poate organiza bine cu puțini elevi.

Inv. RICHARD MILD
Școala generală
din comuna Gîrbova,
judetul Alba

Autoconducerea — premisă și deziderat în munca educativă

O latură importantă a muncii dirigintei o constituie, după cum este binecunoscut, formarea unui colectiv încheiat de elevi, educația prin și pentru colectiv fiind o componentă esențială a educației comuniste. Se pune problema de a forma în așa fel acest colectiv, încât el să poată fi capabil într-o măsură mai mare, de a-și trasa singur unele sarcini apropiate și chiar de perspectivă, de a-și organiza munca pentru realizarea obiectivelor propuse, în mod mai mult sau mai puțin independent, recurgând la mijloace de autocontrol și autoapreciere, în ultimă instanță, la autoconducere.

Este de datoria dirigintei să aibă permanent în vedere acest scop în munca lui, ferindu-se de cele două extreme: tutelarea excesivă, dădăceala permanentă sau, sub pretextul combaterii acesteia, insuficienta îndrumare și conducere, lipsa controlului. Ambele tendințe sînt greșite și duc la compromiterea sarcinilor educative.

De la început este necesară, desigur, din partea dirigintei, o prezență permanentă în cadrul colectivului de elevi, prezență care poate deveni mai discretă pe măsură ce elevii sînt antrenați activ în realizarea sarcinilor ce stau în fața clasei. Treptat, „tutelarea” inițială a dirigintei este înlocuită prin dezvoltarea inițiativei proprii, elevii încep să fie în măsură să-și traseze singuri o serie de sarcini, să organizeze chiar modul de realizare a lor și, în mod firesc, să analizeze îndeplinirea lor, să tragă la răspundere în fața colectivului pe cei vinovați, să-și formeze o opinie comună și justă în diferite situații. Acest proces are loc paralel și în strînsă legătură cu formarea unei concepții juste despre muncă și învățatură, despre răspunderea socială a faptelor lor.

Modalitățile de realizare sînt multiple: trasarea de sarcini concrete unul

număr cît mai mare de elevi și urmărirea permanentă a îndeplinirii lor, acțiuni comune de muncă patriotică și de folos obștesc, începînd cu cele de autogospodărire în clasă și școală, organizarea și pregătirea de către elevi a unor excursii și drumeții, discuții colective și individuale pe teme adecvate și altele. O importanță deosebită o are modul în care dirigintele știe să se apropie de elevi, să le câștige încrederea și chiar prietenia, fără ca prin aceasta să ajungă la o toleranță în fața lipsurilor sau, și mai grav, la o reducere a prestigiului și autorității sale.

Educarea colectivului de elevi spre autoconducere nu înseamnă nicidecum o scădere a eforturilor și răspunderii dirigintei, ci, dimpotrivă, constituie un mijloc și, în același timp, un scop în munca sa educativă. Desigur realizarea formală a autoconducerii fără un trainic suport educativ sau fără ea, în colectivul respectiv, să se fi ajuns la stadiul corespunzător, precum și exagerările în această direcție, duc la eșecuri, la rezultate contrare. Dimpotrivă, pentru unii diriginți poate exista o reținere nejustificată, impusă de părerea că în acest fel s-ar ajunge la o slăbire a disciplinei, la o scădere din mină a elevilor. Aceștia vor avea poate elevi mai disciplinați, dar, de multe ori, simpli executanți ai sarcinilor și cerințelor impuse de diriginte. Nu astfel de tineri trebuie să formăm. De aceea, să nu ne sperie acest aspect, pentru unii nou și poate considerat „îndrăzneț” al muncii noastre, să facem astfel ca el să devină o componentă obișnuită a acțiunilor noastre educative și o prezență vie în clasa pe care o conducem.

Prof. PETRE DUMITRESCU
Școala generală din Livadea,
romuna Vărbilău, județul Prahova

Mitul unei ore-miracol

De ani de zile cercetătorii și oamenii de la catedră încearcă să găsească soluții în această spinoasă problemă a orelor de dirigenție. Se pare însă că eroarea e de principiu. În concepție, și, de aceea, rezultatele sînt mereu nemulțumitoare. Sîntem stăpîniți de prejudecăți în această direcție: mitul unei ore-miracol, din care elevii să iasă subit transformat. Dar nici un pedagog n-a susținut că educația se face în ore speciale. Vorbim doar de „procesul instructiv-educativ”, deci de interdependența dintre instrucție și educație. Adevărata educație se face la orele de curs, nu în ore programate ad-hoc. Ca profesor de limba și literatura română, am putut constata că nu există problemă educativă care să nu poată fi legată organic de ora de clasă, de materia studiată, de text. Înfrîurirea educativă indirectă este și mult mai eficientă, știut fiind că tineretul e refractar acțiunilor de moralizare.

Așadar, se impune o altă optică, o modificare substanțială a unghiului de vedere de pînă acum asupra orei de dirigenție.

Rezultatele orei educative, fiind uneori nesatisfăcătoare, unele organe de control și îndrumare, exagerînd, în loc să dea dovadă de mai multă flexibilitate, devin, dimpotrivă, rigide și birocratice, pretinzînd planificări tip, inzorzonate cu o serie de rubrici inutile și alte documente scriptice obligatorii, care nu fac altceva decît să supraîncărcă multiplele obligații ale dirigintei.

Încă nu am auzit pînă acum vreun profesor să spună că se pricepe să țină orele de dirigenție, așa cum poți totuși afirma, la un moment dat, despre orele tale de specialitate. Ele necesită, după cum se știe, crearea unei atmosfere de încredere și de intimitate între diriginte și elevi. Dar, la aceste ore, apar cei mai mulți musafiri, mai ales că, teo-

retic, toți se pricep în probleme de educație. Și prezența prea deasă a unor persoane străine în aceste ore „duhovnicești”, cum le-ar numi Argezei, nu face altceva decît să tulbure atmosfera alit de greu de înfiripat, să-i stingherească pe elevi și pe diriginți.

Prof. COSTIN MERIȘCA
Liceul Tg. Frumos,
jud. Iași

Caiet de însemnări

Apărut prin bunăvoința Casei de Economii și Consemnațiuni, acest caiet, tipărit în excelente condiții tehnice, poate deveni, prin rubricile pe care le cuprinde, un instrument de lucru pentru profesorul-diriginte. Caietul începe cu calendarul pe patru ani și se continuă cu pagini pentru orar, pentru diverse însemnări (planificarea tematică la orele de dirigenție, însemnări de la vizitele la domiciliul elevilor, observații asupra elevilor etc.). De asemenea, caietul însumează o serie de maxime și cugetări, precum și informații grupate pe capitole. De exemplu, capitolele instrumente de economisire pentru elevi prezintă diverse forme de economisire inițiate de C.E.C. în mod special pentru elevi. Printre acestea amintim: foile cu timbre de economii, cecurile de economii școlare, cele zece serii de seturi de cecuri de economii școlare cu diferite teme ca: personalități din trecutul glorios al patriei, savanți români din domeniul științei și tehnicii, figuri proeminente ale poeziei românești etc.

Prof. IOSIF E. NAGHIU
Săveni, județul Botoșani

Pentru ca elevii să cunoască și să respecte regulile de circulație

Problema educării și formării elevilor ca participanți la traficul rutier a preocupat și se află în tot mai mare măsură în atenția organelor noastre; această temă constituie, de asemenea, și o preocupare a profesorilor diriginți.

Conducerea inspectoratului nostru, în colaborare cu inspectoratul școlar județean, organizațiile U.T.C. și de pionieri, a întreprins o serie de acțiuni ce s-au bucurat de largă participare și interes. Amintim concursurile pe tema „Cine știe circulație răspunde”, la care au fost antrenați mij de copii din satele și orașele județului, expunerile și întîlnirile cadrelor noastre cu pionierii și școlarii aflați în taberele de vară, simpoziioanele, filmele și diafilmele cu subiecte de circulație și altele.

O vastă acțiune a fost întreprinsă și după începerea actualului an școlar, cînd, cu aprobarea organelor locale de partid și în colaborare cu conducerea școlilor, un număr de 217 ofițeri și subofițeri de circulație au prezentat în peste 550 școli din județ, cazurile de accidente rutiere, ale căror victime au fost elevi, purtîndu-se discuții cu cadrele didactice și cu un număr de 93.495 elevi asupra unor aspecte concrete pe care le ridică circulația rutieră, asupra măsurilor ce trebuie luate pentru respectarea, de către toți copiii, a regulilor de circulație în vederea prevenirii accidentelor.

Acțiunea inițiată a scos în evidență efortul inspectoratului școlar județean și al cadrelor didactice, care au reușit să predea, aproape în toate școlile, lecții cu subiecte referitoare la circulația rutieră, luîndu-se măsuri de continuare a activităților respective.

Se constată, de asemenea, preocuparea care există în majoritatea școlilor din județ pentru formarea, instruirea și desfășurarea unei activități din ce în ce mai bune de către „patrulele școlare”, mici „agenți de circulație” în număr de 1.870, aducîndu-și aportul la educarea rutieră a colegilor lor.

Semnificativ în acest sens este dorința manifestată de încă 456 școlari de a-și procura echipamentul necesar și a participa la activitatea „patrulelor școlare”, lucru ce se va realiza cît mai curînd, avînd în vedere și inițiativa unor școli (cum este, de exemplu, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Cluj) care au luat măsuri de confecționare a acestui echipament în ateliere proprii.

Cu ocazia acestor întîlniri dintre cadrele didactice, elevi și lucrători de miliție s-au făcut o serie de propuneri valoroase privind înființarea unor „colțuri de circulație” în încă 140 de școli, îmbunătățirea celor existente,

luarea unor măsuri de sistematizare a circulației în apropierea unor școli cum sînt: Școala generală Urișor, Liceul „Mihai Viteazul” din Turda, școlile generale nr. 3 și nr. 7 din aceeași localitate și altele.

Au fost făcute, de asemenea, propuneri interesante privind înființarea de ateliere auto în școli, pentru ca elevii să poată învăța și dobîndi deprinderile necesare conducerii autovehiculelor, urmînd ca, odată cu susținerea examenului de bacalaureat, să susțină și examenul pentru obținerea permisului de conducere auto, așa cum, dealtfel, s-a procedat anul trecut la Liceul nr. 6 și la Liceul energetic din Cluj.

Întrucît la aproape toate școlile din județ există aparate pentru proiectarea diafilmelor și diapozitivelor s-au distribuit un număr de 21 casete, fiecare din ele conținînd 34—40 diapozitive despre regulile de circulație care urmează să se prezinte școlărilor.

Pe baza datelor obținute de către lucrătorii de miliție și a concluziilor desprinse cu ocazia acestei acțiuni, conducerea Inspectoratului județean a stabilit pentru lucrătorii de circulație o serie de sarcini concrete.

Fiecărui ofițer din serviciul circulației i s-a repartizat un număr de unități școlare de care răspunde sub aspectul organizării și desfășurării activităților de prevenire: predarea lecțiilor de circulație, activitatea patrulelor școlare, agitația vizuală, și altele, pentru ca în acest an de învățămînt munca de educație rutieră a școlărilor să fie îmbunătățită. Vor fi inițiate și organizate mai frecvent unele acțiuni practice cu elevii: drumeții, excursii, instrucțiuni, cu care ocazie se vor prelucra prevederile legilor de circulație, însușindu-se pe aplicarea lor în viață. Se va acorda asistență tehnică pentru executarea amenajărilor necesare unei mai bune sistematizări a circulației în zonele unde se află școlile și circula mai frecvent elevii.

Concluziile ce s-au desprins din această acțiune, precum și constatările ce se vor face în următoarea perioadă, vor fi sintetizate într-un referat care va fi prezentat la una din viitoarele întîlniri ale directorilor de școli din județul Cluj.

Considerăm că în felul acesta, organele noastre își aduc contribuția necesară la prevenirea accidentelor de circulație în rîndul elevilor, la asigurarea unor condiții mai bune desfășurării traficului rutier.

General-maior MARIN VILCĂNU
șeful Miliției județene Cluj

În condițiile actuale

Dacă în ultimul timp se observă o preocupare deosebită pentru modernizarea mijloacelor și metodelor de comunicare a cunoștințelor la obiectele de studiu din școli, se pare că foarte puțin se vorbește despre îmbunătățirea conținutului, mijloacelor și metodologiei orelor de dirigenție, pentru apropierea lor de practica societății socialiste. Din ce în ce mai mult, aceste ore își pierd din specificul lor, transformîndu-se în ore obișnuite de curs, în cadrul cărora profesorii se străduiesc să „predea” elevilor cunoștințe, este adevărat, cu caracter educativ, dar care repetă orele de istorie, educație cetățenească sau se suprapun materiilor susținute în cadrul pregătirii politico-ideologice. Diriginții folosesc „Programele orelor de dirigenție” editate de Ministerul Educației și Învățămîntului în anul 1967, care prevăd 75 la sută teme de educație cetățenească, 10 la sută, de conduită morală, 2 la sută, de organizare a colectivului de elevi, 2 la sută, de analiză a muncii, 3 la sută, de orientare școlară și profesională, 3 la sută, de educație sanitară și 5 la sută teme despre circulația rutieră educația juridică ș.a. care decurg din sarcinile trasate de către organele de resort.

Această proporție se păstrează, cu foarte mici abateri, de la clasa a V-a pînă la clasa a VIII-a, de la trimestrul I pînă la trimestrul al III-lea. Se pune întrebarea dacă această repartitie a tematicii mai corespunde cerințelor actuale.

Pentru a răspunde, este necesar să medităm mai mult asupra sarcinilor trasate învățămîntului de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, referitoare la educarea elevului, la orientarea pro-

fesională, la integrarea lui rapidă în producție și, totodată, în viața socială.

Ca urmare, și orele de dirigenție vor fi orientate tot mai mult în această direcție. În aceste condiții, considerăm că tematica indicată de programă ar corespunde claselor V și VI, pe cînd la clasele VII—VIII și IX—X, unde, după cum am mai arătat, educația cetățenească și politico-ideologică se face prin intermediul orelor speciale prevăzute în planul de învățămînt și prin învățămîntul politic inițiat de organizația U.T.C., nu mai sînt indicate. Aceste teme se cer înlocuite cu altele, cu un mai profund caracter practic, care, implicit, să facă și educația moral-cetățenească.

E necesar să se introducă ore de inițiere pentru munca de conducere: obișnuirea cu întocmirea unui plan de muncă, care implică răspunderea personală, capacitate de selectare a priorităților, întărirea spiritului critic și autocritic, a spiritului de organizare, autocontrolului ș.a.

Ținînd seama de cele arătate mai sus, ora de dirigenție ar urma să devină o oră de analiză, de dezbateră a problemelor ce frămîntă colectivele de elevi, să constituie un prilej de afirmare a personalității fiecărui elev, indiferent de nivelul de pregătire. La clasele terminale, ar urma să fie orientate mai mult spre pregătirea elevilor în vederea integrării într-o școală sau meserie, conform înclinațiilor și aptitudinilor fiecăruia și într-un nou colectiv cu alte sarcini.

Prof. IOAN MIHAILĂ
prof. ANA DUMITRU
prof. FLOAREA IONESCU
Școala generală nr. 1 din Telega,
jud. Prahova

CENTENAR

OVID DENSUSIANU

S-au împlinit, luna aceasta, 100 de ani de la nașterea marelui filolog român Ovid Densusianu, eveniment de răsunet internațional inclus în calendarul aniversărilor UNESCO, pe 1973. În semn de cinstită a memoriei lui, la Densuș — locul unde s-a născut — și la Deva, în zilele de 15-16 decembrie a.c., a avut loc o impunătoare manifestare cultural-științifică.

Cu acest prilej, Casa corpului didactic Hunedoara, sub egida UNESCO, a editat un volum omagial: „Ovid Densusianu — omul și opera”, la elaborarea căruia au adus prețioase contribuții, prin comunicări, studii și cercetări învățați străini și români, ca: prof. dr. docent Alain Guillemou de la Sorbona, fost elev al profesorului Ovid Densusianu, prof. univ. dr. Jindra Huscova, Universitatea din Bratislava, fostă elevă a învățatului român, dr. doc. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, prof. univ. dr. doc. Augustin Z.N. Pop, conf. univ. Traian Cantemir, asistent univ. Lutz Petre, istoric literar Ion Damsa, prof. Marieta Bursuc și alții.

Totodată, s-a editat și un amplu studiu bibliografic.

La festivitatea dezvelirii bustului filologului român de la Densuș și la des-

chiderea sesiunii științifice de la Deva, au rostit scurte alocuțiuni prof. univ. dr. doc. Jean Livescu, președinte al Comisiei Naționale, pentru UNESCO, acad., Alexandru Graur, prof. univ. dr. doc. Boris Cazacu, Maria Groza, vicepreședinte a Consiliului Național al Femeilor, prof. Ion Rizescu, director adjunct în Ministerul Educației și Învățământului, și David Lazăr, vicepreședinte al Consiliului popular județean Hunedoara.

Printre alte aspecte ale prodigioasei activități a marelui om de știință și cultură română, amintim și preocuparea sa neobosită pentru formarea unei culturi artistice a tineretului din patria noastră, precum și faptul că a fost întemeietorul „Societății pentru cultura artistică în școli”, societate care unea, la acea vreme, pictori, sculptori, compozitori, folcloriști, ale căror opere au intrat în patrimoniul artistic național.

Ca oameni ai școlii, ne încercăm un sentiment de legitimitate mândrie la gândul că educația artistică a tinerelor generații a fost repusă la locul ce i se cuvine ca parte integrantă din formația spirituală și științifică a cetățeanului de mâine. Avem cu toții conștiința datoriei de a ne amplifica eforturile pentru a valorifica moștenirea culturală lăsată de înaintași de talia lui Ovid Densusianu.

Prof. MARIETA SAVA BURSUC

„Creator de școală, spirit deschis spre nou”

Prin grija deosebită a Partidului Comunist Român — conducătorul încercat al poporului nostru spre comunism — posteritatea îi dăruiește eruditul Ovid Densusianu, omul care n-a fost înțeles, întotdeauna, în timpul vieții pe măsura virtuților sale de cinste și curaj, de dragoste pentru adevăr și de iubire pătămasă a poporului, întreaga cinstită.

Ovid Densusianu n-a fost numai o figură luminoasă a culturii românești, ci și un mare suflet caracterizat de o simțire adâncă pentru tot ce e trainic în civilizația noastră străveche. Omul sensibil și firav a fost totdeauna o conștiință ce a radiat lumină și a deschis noi orizonturi de cunoaștere a comorilor limbii, artei și literaturii noastre.

Aniversarea de astăzi constituie un minunat prilej de meditație asupra mesajului încă viu al operei complexe a lui Ovid Densusianu, în cultura noastră, ale cărei rădăcini se coboară adânc în istorie. Acest mesaj ne spune că sintem noi înșine, înfrățiiți „cu riul, ramul”, plămădiți din fulgerarea dacoromană, capabili să ne înălțăm patria spre cele mai înalte culmi ale civilizației.

Creator de școală, spirit deschis spre nou, Ovid Densusianu, prin tot ce a creat, prin opera discipolilor care au trecut dincolo de zarea tăcerii, prin cei care și astăzi osirduiesc pe ogorul școlii sau al literelor românești, prin cei care au tălmăcit și explică frumusețea de giuvaer a limbii noastre — unii dintre ei distinși pătași la această înălțătoare manifestare, el, omul cu adâncă și lucidă iubire de neam și țară, a contribuit la revărsarea riului limpede al culturii noastre în oceanul culturii universale. Tocmai de aceea, UNESCO a înscris această aniversare în calendarul său. Prin național a pătruns în universal, universalul fiindu-i, nu de puține ori, suport și mijloc de referință în diriguirea literelor românești. El n-a fost un cosmopolit, cum, uneori, pe nedrept s-a spus, ci a fost unul din cărturarilor care a prețuit tot ce are mai valoros cultura noastră. Ferindu-se de exagerări, spirit critic dezvoltat, cu o puternică încredere în știință, în progresul ei, el a propulsat arta și literatura, știința limbii în mișcarea de idei a timpului. Cu același spirit critic ce l-a caracterizat, avem sacra datorie de a-l valorifica moștenirea, cu dreaptă cumpănire.

Vă rog să-mi permiteți, în încheiere, să zăbovesc puțin asupra dascălului Ovid Densusianu. Fără exagerare, se poate afirma că, în cele peste patru

decenii de profesorat, a depus o vastă și variată activitate didactică, care-l situează alături de Kogălniceanu, Maiorescu, Haret, Iorga, printre cititorii învățământului modern din România.

Întreite sînt motivele care mă fac să afirm acest adevăr.

Avea sfîntul cult al muncii responsabile. Răspunzînd aprecierilor lui Ion Bogdan, în noiembrie 1918, el spunea: „Vremurile nouă se fac cu muncă, cu ce e mai bun în sufletul nostru. Tot

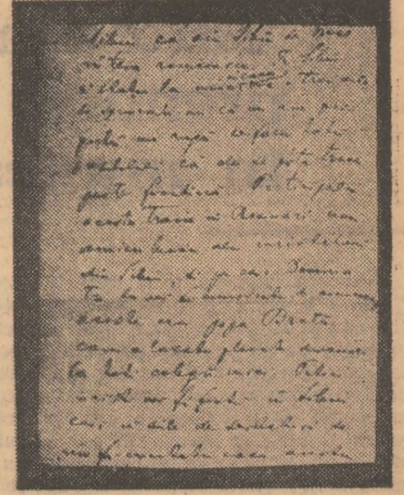
475 de ani de la nașterea lui Johannes Honterus

Un pedagog umanist

Honterus a fost un deschizător de drumuri pentru umanismul orașenesburghez din Transilvania. Pornit din Italia, ca o mișcare culturală a tinerei burghezii în formare, noul curent a găsit un teren favorabil în orașele din Transilvania, în primul rînd, la Brașov, care devenise în secolul al XVI-lea cel mai important centru meșteșugăresc și comercial.

În acest mediu, s-a născut și și-a desfășurat activitatea Johannes Honterus. Absolvind în 1525 Universitatea din Viena, cu titlul de „magister al artelor libere”, peregrinează prin mai multe orașe europene, venind în contact cu mai mulți umanisti ai vremii. La Cracovia publică, în 1530, două cărți care îi vor aduce o faimă europeană: un manual de geografie și astronomie („Rudimenta Cosmographica”) și unul de gramatică limbii latine. Învățînd la Basel arta tiparului și gravurii, se reîntoarce în 1533 la Brașov, unde a întemeiat în 1535 sau 1539 o tipografie, devenind promotorul mișcării umaniste și conducătorul reformei luterane.

Honterus este mai întîi autor de manuale școlare. Cosmografia lui, publicată în 1530 în prima ediție, o transcrie în versuri, scoțînd la Brașov alte două ediții. Acest manual de geografie a fost, după aprecierile specialiștilor, cel mai mult folosit manual de geografie și astronomie în secolul al XVI-lea. A avut zeci de reeditări în diferite țări și orașe europene, din care se cunosc pînă în prezent 36 de ediții. Unele capitole au fost preluate în diverse manuale chiar și în secolul al XVII-lea. Arhivele Statului din Brașov păstrează, de exemplu, o carte apărută în 1692, la Leipzig, care reproduce părți din cosmografia lui Honterus.



Reproduceri din „Ovid Densusianu”, fișier de Augustin Z. N. Pop (volum editat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Hunedoara și Casa județeană a corpului didactic, apărut sub egida Comisiei Naționale a Republicii Socialiste România pentru UNESCO, Deva, 1973).

ce e șovăire, tot ce e pierdere de vreme prin ascunzîșuri, tot ce tulbură buna înțelegere trebuie să dispară din viața noastră.”

A fost caracterizat de o deosebită delicatețe, tact pedagogic și o înaltă etică profesională. El își îndemna învățăceii să nu se încreadă în autoritatea adevărilor consacrate, să acorde atenție chiar și faptelor mici, să nu exagereze încrederea în ei înșiși și să aibă respect pentru cugetarea altora. Pentru că „acolo unde lipsește respectul pentru ideile altora — scria el în Istoria limbii române — niciodată nu vom găsi respectul pentru știință”. Opera lui fundamentală, „Istoria limbii române”, este un examen concludent în această privință. Principalele ei concluzii sînt și astăzi valabile.

În tot timpul vieții a militat pentru un învățămînt înaintat, ancorat în mișcarea de idei a timpului. Concepția și-o exprimă în „Vieța Nouă”. Niciodată și în nici o privință — scrie el în articolul „Încredere în știință” — universitatea nu trebuie să rămînă în afară de atmosfera intelectuală, nu numai a unei țări, dar și a unei întregi epoci. Nu poate fi curent de idei care se discută într-o parte sau într-alta și care să nu găsească ecou în universitate.”

Ovid Densusianu a fost o pildă, în această privință. A ținut cursuri de o

mare varietate, în fiecare an cursuri noi, din domeniul limbii și literaturii române, al folclorului nostru, al limbilor, literaturilor și folclorului, celorlalte popoare romane, caracterizate de o bogăție de idei — mărturie vie a unui spirit cu largi orizonturi științifice. Densusianu inaugurează o nouă direcție în studierea tezaurului folcloric al poporului nostru și al altor popoare, a introdus la noi primele noțiuni de stilistică și estetică lingvistică, a fost cel dintîi profesor de lingvistică romanică, fiind un demn urmaș al corifeilor „Școlii ardelenne”, despre care a scris cu atîta pasiune, „a cultivat istoria literară — așa cum arăta G. Călinescu — întîrînd poate mai pozitiv ideea de tradiție decît adversarii săi. Cursurile lui de istoria literaturii reprezintă întîia organizare documentată și cu criterii strict artistice de istoria literară modernă”, iar „Vieța Nouă” pe care a condus-o nu era, așa cum fără temei s-a afirmat, o revistă eclectică, fără audiență, ci, așa cum afirma același Călinescu în a sa Istorie a literaturii — „a doua școală literară propriu-zisă după «Literaturul»”.

(Din alocuțiunea rostită de prof. Ion Rizescu, director adjunct în Ministerul Educației și Învățămîntului, la festivitatea dezvelirii bustului filologului român de la Densuș).

legeau toate științele naturii de la astronomie și geologie pînă la botanică, zoologie și chiar anatomia omului. „Schola Coronensis” a făcut deci un important pas spre laicizarea învățămîntului.

Pedagogul brașovean se ocupă, în regulamentul școlar, și de activitatea extrașcolară, cerînd ca, anual, să fie prezentate două piese de teatru de către elevi, iar lunar să se facă o excursie școlară în munții din jurul orașului.

Nu uităm nici alte principii pedagogice propagate de Honterus. El cere comunității să creeze condiții ca toți copiii, inclusiv cei săraci, să poată urma școala, ceea ce învățămînt gratuit, retribuția dascălilor de către întreaga obște, controlul școlii de către această obște. Din partea dascălilor, pretinde conștiinciozitate, iar cei care nu s-ar dovedi la înălțimea sarcinilor să nu fie tolerați în școală.

Pe lângă gimnaziul brașovean a funcționat și o vestită bibliotecă. După ce, în 1540, biblioteca lui Matei Corvin fusese arsă, biblioteca școlii honteriene a fost cel mai de preț tezaur cu cărți din această parte a Europei. O confirmă mai multe mărturii contemporane.

După modelul gimnaziului honterian s-au reorganizat și celelalte gimnazii din Transilvania, devenind importante focare de cultură.

Brașovul a fost un centru al umanismului românesc. Viața culturală din Scheii Brașovului va gravita în jurul școlii românești de aici și va fi intens susținută de activitatea tipografică a diaconului Coresi.

Contribuind, prin activitatea sa, la răspîndirea unor idei avansate și la propășirea culturii pe teritoriul patriei noastre, Johannes Honterus se integrează în galeria oamenilor de seamă din cultura României, ceea ce explică aprecierea de care se bucură azi opera lui, în țara noastră.

Prof. dr. MICHAEL KRONER
Brașov

Diploma de „cel mai bun coleg“

De curind, Liceul „Spiru Haret“ din Tulcea și-a sărbătorit 90 de ani de la înființare. Comunicări documentate despre cel mai vechi liceu românesc din Dobrogea, tradiționala oră de clasă cu amintiri duioase și de mare preț pentru cei ce au cinstit băncile și catedrele școlii, demonstrațiile artistice de la Casa de cultură a tineretului, vizitele în atelierele și în muzeul pedagogic al liceului, iată doar câteva puncte din programul foarte bogat al festivităților, care au durat trei zile, cu o masivă participare, nu numai de foști și actuali elevi și profesori, ci și de alți prieteni ai școlii tulcene. Autoritățile locale au dat un larg sprijin organizatorilor serbării, iar revista „Aspirații“ (a liceului) și presa dobrogeană, prin articole omagiale, au contribuit la fixarea în timp a acestei aniversări ca bilanț al atîtor înfăptuiri remarcabile din viața de ieri și de azi a școlii.

Liceul „Spiru Haret“ din Tulcea se mîndrește cu foștii săi profesori și elevi, iar în prezent are, de asemenea, școlari disciplinați și sirguincioși, cadre pregătite și devotate și o conducere energică și pricepută, contribuție la dezvoltarea în continuă înflorire a învățămîntului nostru la nivelul cerințelor contemporane.

Multe și interesante lucruri pilduitoare din punct de vedere educativ au putut reține atenția participanților la

festivitățile din Tulcea. Materialul didactic, laboratoarele, muzeul pedagogic, fanfara, constituie o bună zestre care ar putea fi exemplu și pentru alte instituții de învățămînt din țară. Mai ales muzeul pedagogic ni s-a părut de o importanță excepțională; consemnăm, în acest sens, între altele materialele expuse, o diplomă din 1909 a fostului elev din clasa a II-a, Nicolae Dinculescu, socotit „cel mai bun coleg“ din clasa lui. Am avut cinstea deosebită să-l cunosc la festivități pe fostul elev N. Dinculescu, profesor universitar, aproape octogenar, și mi-am dat seama că foștii lui colegi n-au greșit cînd i-au acordat diploma de „cel mai bun coleg“. Frații Dinculescu (între ei este atît de cunoscut prof. universitar emerit, ing. Const. Dinculescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.) au cîntat în fanfara liceului și, după mulți ani, în 1969, au contribuit la reînființarea ei.

Dar, revenim la diploma lui N. Dinculescu și ne punem întrebarea, formulată în mai multe feluri, însă urmărind un singur scop: n-ar fi bine să se generalizeze în școlile de acum sistemul acestei diplome de atunci? Nu s-ar promova, pe calea aceasta, printre elevi, emulația nu numai la învățătură, ci și în ordinea tovarășiei și prieteniei colegiale?

Prof. DAVID POPESCU

Și la Tîrnăveni se face mai mult sport

Nu de mult, a avut loc un eveniment deosebit la Școala generală nr. 3 din Tîrnăveni și anume: inaugurarea modernelor baze sportive a școlii.

Ea se compune din terenuri asfaltate de tenis de cîmp, volei, handbal etc., toate omologate și construite după normele regulamentare, o pistă circulară, de zgură, de 150 m, cu cinci culoare, un sector de atletism pentru aruncări și sărituri, iar în final, pe laturile bazei sportive se vor construi tribune pentru spectatori. O parte din activitatea sportivă a orașului se desfășoară deja aici. Trebuie menționat că modernă bază sportivă a fost construită prin munca patriotică a elevilor, cadrelor didactice și părinților școlărilor și totodată cu ajutorul substanțial al întreprinderii patronatoare — Combinatul chimic Tîrnăveni.

Prof. MIRCEA ISTRATE
directorul Muzeului Tîrnăveni,
județul Mureș

Pentru profesorii-maiștri

Funcționînd de două ori pe lună, cursul de perfecționare a cadrelor didactice care predau obiectul „pregătirea tehnico-productivă“ în licee, școli generale și case ale pionierilor de pe raza județului Teleorman, a fost inaugurat nu de mult, cu lecția pe tema „Analiza sarcinii de muncă și a deprinderilor în instruire tehnico-productivă“. Tema a fost dezvoltată de Emi-

lian Dimitriu, șeful secției „Bazele acțiunii educaționale“ din Institutul de cercetări pedagogice. În continuare, cursul — organizat de Inspectoratul școlar județean și Casa corpului didactic, în colaborare cu Institutul de cercetări pedagogice — va trata o arde mai largă de probleme privind tehnologia instruirii practice a elevilor și va cuprinde, pe lângă expuneri și dezbateri, mai multe demonstrații practice la nivelul unor școli și întreprinderi din județ.

Prof. PL. ANGHEL
Alexandria

În vizită la prieteni

Liceul de cultură generală nr. 3 din municipiul Drobeta-Turnu Severin a primit recent vizita unor distinși oaspeți: delegația Uniunii Tineretului din R.S.F. Iugoslavia, condusă de Vladimir Maksimovici, președintele Conferinței Uniunii Tineretului Iugoslav.



ITINERARE EDITORIALE

„Catedra“

Culegerea de materiale cu caracter metodic și psihopedagogic, „Catedra“, apărută sub îndrumarea Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic din Galați, lasă o impresie generală de seriozitate și competență. Cercetările cuprinse aici au o tematică diversă și interesantă, vîndînd preocupări bogate de metodologie didactică. Cităm, pentru exemplificare, câteva dintre lucrările de acest gen: „Național și universal în predarea literaturii“ (D. D. Șoitu); „Mijloace auxiliare la lecțiile de literatură“ (Ion Cîrlan); „Valențele unui ceneacu pionieresc“ (V. Ghica); „Folosirea elementelor de istorie locală în educarea patriotică a elevilor“ (Ion Danielescu); „Folosirea grupărilor cu repetiție în liceu“ (Gh. Tutulan); „Importanța observării independente a lucrărilor de laborator în predarea chimiei“ (B. Lebovici); „Integrarea televiziunii ca mijloc de învățămînt la biologie“ (Constanța Mesșan); „Aspecte me-

todologice din activitățile practice cu elevii“ (D. D. Șoitu).

O altă secție a culegerii se referă la probleme psihopedagogice și de educație generală. Un accent deosebit se pune pe imperativul modernizării învățămîntului (D. Tiutiucă, Gh. Enăchescu), pe cunoașterea elevului (Frida Strasser, Elena Vrabie, Dumitru Vrabie), pe formarea deprinderilor de muncă independentă și orientarea școlară și profesională a elevilor (Andrei Barna, Elena Potocac, Maria Itu).

În fine, secțiunea a treia cuprinde recomandări bibliografice privitoare la tematica orientativă pentru cercul de elevi și la activitățile facultative — matematică (D. Ștemer), precum și titlurile unor lucrări de pedagogie și de istorie literară, cu o succintă prezentare făcută de R. Constantinescu.

VICTORIA TRANDAFIR
Cimpina

Oaspeții au vizitat laboratoarele, cabinetele și atelierele școlii și au făcut un schimb de experiență cu conducerea organizațiilor U.T.C. din Liceul de cultură generală nr. 3, Liceul economic, Liceul pedagogic, cu conducerea liceelor respective, cu cadre didactice în probleme privind organizarea activităților politico-educative și instructive ale tineretului școlar.

Au mai fost vizitate: Liceul agricol Halinga, Muzeul „Porțile de Fier“, Hidrocentrala „Porțile de Fier“, Combinatul de prelucrare a lemnului și alte obiective de interes economic și social-cultural din municipiu.

Peste tot, delegațiile s-au bucurat de o căldă și entuziastă primire.

Seara, în sala de spectacole a Casei municipale de cultură, a avut loc un spectacol de gală în cinstea oaspeților.

Prof. DUMITRU COJOCARU
Drobeta-Turnu Severin

O propunere

Școlile generale din mediul rural nu au contabil, iar toate aceste operațiuni cad în sarcina directorului coordonator, care, nefiind specialist, dă de lucru organelor de control financiar intern, organelor de control de la direcția muncii etc.

Îmi amintesc că prin 1966 a apărut un îndrumar editat de Ministerul Educației și Învățămîntului privind salarizarea și toate celelalte probleme financiare, dar de atunci nu s-a mai publicat nimic. Consider că este necesară întocmirea unui astfel de îndrumar, care să ajungă cit mai repede în posesia directorilor de școli. Cu această ocazie s-ar rezolva cu competență toate problemele la nivelul de comună și nu s-ar mai pune atîția oameni pe drumuri pentru rezolvarea lor.

Prof. VIOREL I. BUDEANU
director coordonator, comuna Pomirla,
județul Botoșani

Modernizarea predării matematicii

Schimbul de experiență organizat de Casa corpului didactic din județul Iași în colaborare cu Casa corpului didactic din județul Neamț a constat în vizitarea de către profesorii din Iași a cabinetele de matematică de la liceele „Petru Rareș“ și „Calistrat Hogaș“ din Piatra-Neamț și într-un schimb de idei cu privire la problemele metodice pe care le ridică modernizarea predării matematicii.

A reieșit că modernizarea predării acestei discipline este, în primul rînd, o problemă de conținut, că ea nu se poate reduce în mod simplist la o problemă exterioară, de tehnologie didactică.

Discuții interesante au fost purtate în legătură cu cabinetele de matematică și cu faptul că noua structură a învățămîntului general și liceal va asigura o stabilitate a programelor, că la întocmirea lor, alături de cadre din învățămîntul superior, nu pot să lipsească nici cadre din învățămîntul mediu cu vechime la catedră și cu o cultură matematică recunoscută.

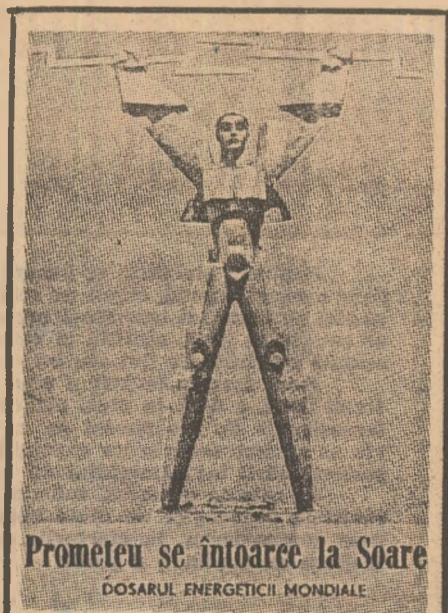
Prof. CONSTANTIN BORȘ
Liceul „Calistrat Hogaș“,
Piatra-Neamț

„Valachica“ — publicație muzeală pentru elevi

Lucrarea, prefațată de prof. Constanța Boiangiu, președinta Consiliului județean al elevilor Dimbovița, cuprinde în prima parte referate și comunicări prezentate la sesiunile științifice: „Din istoria ținutului natal“ (19—21 iulie 1972, organizată în cadrul Taberei centrale de istorie și arheologie de la Tîrgoviște, patronată de C.C. al U.T.C.), și „P.C.R. — conducătorul revoluției și construcției socialiste în România“ (10 decembrie 1972, organizată de Comitetul județean Dimbovița al U.T.C. și Inspectoratul școlar județean, cu prilejul aniversării unui sfert de veac de la proclamarea Republicii).

Lucrările apartin membrilor cercurilor muzeale de pe lângă Muzeul județean Dimbovița și ai cercului de filozofie de la Liceul „Ienăchiță Văcărescu“ din Tîrgoviște.

În partea a doua, volumul cuprinde o cronică a activității cercului muzeal „Prietenii Curții Domnești“, pe perioada 1970—1973.



A apărut
Almanahul omului bine informat,
Almanahul dumneavoastră:
ALMANAHUL „SCINTEIA“
1974.

„Ziua școlii“

Colectivul profesoral și elevii Liceului pedagogic din Cîmpulung-Muscel au sărbătorit de curind „Ziua liceului“, manifestare devenită tradițională de cînd, acum 6 ani, venerabilul lăcaș de lumină își serba centenarul.

Programul manifestărilor desfășurate pe parcursul a două zile a cuprins: un simpozion (despre istoricul școlii), o sesiune de referate ale cadrelor didactice, o sesiune de referate susținute de elevi, pe secții: literară, matematică, pedagogică, științe sociale, practică pedagogică, un program artistic prezentat de elevi.

Sărbătorirea „Zilei liceului“ a fost marcată și de realizări privind baza materială a instituției noastre. Astfel, consemnăm câteva acțiuni aflate în stadiu de finalizare: asfaltarea bazei sportive (în suprafață de 2 300 mp.), modernizarea laboratorului de chimie, prin introducerea apei și gazelor lichefiate la ficcare masă de lucru, introducerea radioficării (în februarie 1974). Sumele respective au fost obținute din fondul Comitetului de părinți, iar — lucru demn de semnalat — cea mai mare parte a muncii a fost prestată numai de elevii, profesorii și personalul tehnic din școală, realizîndu-se economii de peste 100 000 lei.

Sărbătorirea „Zilei liceului“ a coincis cu sărbătorirea profesorilor Silvia Filipovici, Petre Cazan și Dan Raoul, cu ocazia pensionării după ce, la „Ziua învățătorului“ din acest an colectivul nostru și-a îndeplinit aceeași datorie față de profesorul emerit Ilie Stănculescu, care, aproape 50 de ani, și-a împlinit viața cu destinul școlii ca elev, pedagog, profesor și director.

Prof. ION PURNICHESCU
organizatorul grupei sindicale
a Liceului pedagogic din
Cîmpulung-Muscel

Prof. CORNELIA OLTEANU
Școala generală din Șotînga,
municipiul Tîrgoviște

APRECIERI DE PESTE HOTARE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL DIN ROMÂNIA

România socialistă se bucură, pe arena internațională, de un prestigiu mereu crescând, clădit pe realizările remarcabile ale harnicului său popor, pe lupta lui neabătută pentru libertate, progres și pace în lume, pe poziția sa justă, realistă în complexul relațiilor internaționale, reprezentată cu cinste de fiul său cel mai iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Anul care se încheie a adus României în atenția admirativă a întregii lumi, o dată în plus, pentru șirul prestigioaselor manifestări internaționale de învățămînt pe care le-a găzduit și pentru măsurile ce vin să adauge realizărilor excepționale de până acum altele, pe drumul perfecționării învățămîntului de toate gradele.

În cele ce urmează, spicim câteva dintre aprecierile inserate de revistele pedagogice de peste hotare cu privire la învățămîntul românesc contemporan, la eforturile ce se depun în România pentru perfecționarea continuă a școlii.

DEUTSCHE LEHRER ZEITUNG

Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 Iunie a.c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România a stîrnit un viu interes peste hotare, prin orientările deosebit de semnificative pentru politica școlară a partidului și statului nostru, cuprinse în documentele ei. Revista săptămînală „Deutsche Lehrerzeitung”, în articolul „Probleme și perspective ale învățămîntului românesc”, publicat în nr. 37 din 2 septembrie a.c., pornind de la atenția acordată învățămîntului în țara noastră, așa cum ilustrează măsurile preconizate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 Iunie a.c., subliniază că România se numără printre cele mai înaintate țări din lume în ceea ce privește realizările în domeniul școlii.

În continuare, sînt abordate problemele dezvoltării învățămîntului preșcolar, considerat în țara noastră ca parte integrantă a sistemului de învățămînt, respectiv cuprinderea în grădinițe, pînă în anul școlar 1980/1981 a aproape întregii populații preșcolare în vîrstă între 3-6 ani, acordîndu-se o atenție specială cuprinderii tuturor copiilor de 5 ani de la orașe și sate. Sînt trecute în revistă problemele generalizării învățămîntului de zece ani, în perspectiva generalizării învățămîntului liceal, pînă în anul 1985. Articolul semnaleză preocupările pentru îmbunătățirea învățămîntului profesional, pentru dezvoltarea învățămîntului superior în raport cu cerințele economiei naționale și exigențele contemporane.

УЧИТЕЛСКО ДЕЛО

Cu același interes, privește și revista „Ucitelsko Delo” din R. P. Bulgaria problemele dezvoltării și perfecționării învățămîntului din patria noastră. În numărul 35 din 2 octombrie a.c., vorbind despre măsurile ce se întreprind în România pentru extinderea învățămîntului preșcolar, generalizarea învățămîntului de zece ani, și, apoi, a liceului, pentru lărgirea învățămîntului seral și fără frecvență, revista subliniază preocupările existente în școala noastră pentru modernizarea formelor și metodelor de predare, grija deosebită ce se acordă participării active a elevului în procesul pregătirii sale, cultivării independenței în gîndire, a inițiativei și atitudinii creatoare în cursul întregii sale activități. În legătură cu aceste aspecte, care, în fapt, vizează educa-

ția și pregătirea constructorilor de miine, revista detasează atenția specială ce se acordă predării științelor exacte și umaniste, ca și educației în spiritul înaltelor idealuri comuniste a tinerei generații.

УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА

Creșterile înregistrate în țara noastră în producția de manuale destinate învățămîntului de toate gradele au reținut atenția revistei „Ucitelskaia gazeta” din Uniunea Sovietică. Sub titlul „Cifra record de manuale școlare” apărut în nr. 108 din 4 septembrie a.c. revista, arătînd că în România deschiderea anului școlar a fost intens pregătită — menționează atenția acordată tipăririi de manuale în cantități suficiente procesului instructiv-educativ. Editura didactică și pedagogică — subliniază revista — a tipărit, pentru noul an școlar — un număr record de manuale școlare și universitare — în total 25,5 milioane de exemplare, mai mult cu 3 milioane decît în anul trecut.

REVUE INTERNATIONALE DES ENSEIGNANTS

Organ al Federației Internaționale Sindicale a Educatorilor (F.I.S.E.), „Revue internationale des enseignants” rezervă, în nr. 3/1973, un larg spațiu problemelor legării școlii de producție, concepției care domină pregătirea tineretului în vederea integrării lui sociale și profesionale optime. Se subliniază faptul că, pe lîngă orizontul larg de cultură generală, școala românească actuală asigură tinerilor o temeinică pregătire tehnică și practică. Această pregătire — care constituie o componentă substanțială a sistemului unic al educației naționale — se realizează în complexul de cunoștințe însușite în cadrul tuturor disciplinelor de învățămînt, al datelor furnizate de școală din domeniul tehnicii și organizării producției, al informației largi și al deprinderilor dobîndite de elevi prin activitățile din atelierele școlare, pe loturile agricole sau, direct, în unitățile de producție. Cu deosebită claritate, este expus sistemul legării școlii de producție, al pregătirii tehnico-productive a elevilor din țara noastră, începînd cu particularitățile primului ciclu al școlii generale și terminînd cu acelea ale învățămîntului superior. Ca o trăsătură de o mare importanță, este prezentată

preocuparea de a împleți organic școala cu producția, prin lărgirea bazei materiale necesare acestei relații (crearea, dezvoltarea, modernizarea laboratoarelor, dotarea corespunzătoare a atelierelor etc.), prin îmbunătățirea programelor și manualelor, a planurilor de învățămînt, în optica unității dintre „învățămînt-cercetare-producție”.

Głos Nauczycielski

Vizitele în țara noastră făcute de redactorii publicațiilor de specialitate din țările socialiste se soldează nu o dată cu largi relatări despre învățămîntul românesc în paginile publicațiilor prietene. Unul dintre aceste rezultate este și amplul reportaj tipărit recent de revista cu profil asemănător „Tribunet” școlii” din R. P. Polonă. Oaspete (pentru o săptămîină) al redacției noastre, redactorul revistei „Głos Nauczycielski”, Henryka Witalewska, împărtășește cititorilor săi impresiile puternice pe care i le-au produs vizitele efectuate în diferite unități școlare și de educație din țara noastră, cu sprijinul redacției revistei „Tribuna școlii”. Palatul pionierilor, Liceul „Zinca Goleșcu” din Pitești, Liceul pedagogic din Constanța, Liceul „Ion Neculce” din București, alături de discuțiile purtate cu specialiștii ai Institutului de cercetări pedagogice la Școala generală nr. 122 din Capitală (în care sînt experimentate forme ale folosirii televiziunii și filmului în procesul de învățămînt) etc. — au oferit reporterului-oaspete un substanțial suport pentru elogiile ce străbat articolul de la un capăt la altul, pentru concluzia că, în țara noastră, școala stă în centrul preocupărilor conducerii de partid și de stat, ale întregii societăți.

LIDOVÁ DEMOKRACIE

Sub titlul „Învățămîntul românesc astăzi” ziarul cehoslovac „Lidova Demokracie”, abordînd în numărul său din 23 aprilie a.c., problematica legării școlii de viață în țara noastră, scrie: „...În învățămîntul românesc, în ultimii ani începe să se impună concepția legării organice a învățămîntului de cercetare și producție. Ea pornește de la premisa că școala poate îndeplini cerințele în procesul dezvoltării rapide a societății numai dacă se apropie, la toate nivelele, de producție, numai dacă adîncește și pregătirea practică a elevilor și studenților...”

În învățămîntul superior, orientarea spre producție și cercetare — apreciază revista — este și mai intensă. Publicația atrage atenția cititorilor că, începînd din anul universitar 1971-1972, institutele de învățămînt superior din țara noastră sînt subordonate atît Ministerului Educației și Învățămîntului cît și ministerelor de resort, că institutele de învățămînt superior sînt conduse de consilii formate în proporție de două treimi din cadre didactice și o treime reprezentanți ai producției, cercetării, organelor locale și studenților.

KÖZNEVELES

Revista săptămînală „Köznevelés” din R. P. Ungară publică, nu o dată, informații despre viața și activitatea frontului pedagogic din țara noastră. În nr. 13/1973, ea se oprește la preocupările pentru modernizarea activității didactice în România, detașînd principalele ei aspecte din textul unei dezbateri organizate de „Tribuna școlii” cu privire la activitatea profesorului diriginte („Dirigenția în contextul modernizării educației”, în nr. 81/1973). „Köznevelés” arată interesul manifestat de opinia publică pedagogică din țara noastră pentru perfecționarea relației profesor-elev în raport cu sarcinile moderne ale școlii, subliniind, în ceea ce privește munca dirigintelui — necesitatea de a cultiva neslăbit, o atmosferă de strînsă colaborare între catedră și clasă, de a acorda o atenție specială alegerii temelor ce fac obiectul dezbaterilor din orele de dirigenție.

U. R. S. S.

ȘCOALA ÎN CONTEXTUL SOCIETĂȚII

Constituirea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, la 30 decembrie 1922, reprezintă pentru popoarele sovietice și pentru întreaga omenire un eveniment de o deosebită importanță.

În cele peste cinci decenii care au urmat acestui mare eveniment, popoarele sovietice au străbătut cu succes, sub conducerea P.C.U.S., un drum anevoios, țintind neabătut spre industrializarea țării, transformarea socialistă a agriculturii, dezvoltarea științei și ridicarea nivelului de cultură și de trai al populației. Realizările obținute în toate aceste domenii au trezit interesul și admirația întregii omeniri.

Un rol deosebit de important în dezvoltarea pe multiple planuri a vieții în statul sovietic multinational l-a jucat învățămîntul. În prezent, în U.R.S.S. se împlinește planul treccerii, pînă în anul 1975, la învățămîntul mediu general în rîndurile tineretului. De pe acum, 75% din elevii absolvă școlile medii. În anul în curs, aceasta reprezintă 3 700 000 — 3 800 000 de persoane. Școala generală de opt ani a fost absolută, în acest an, de 5 milioane de persoane, ceea ce reprezintă 92% din cei ce au intrat în clasa I în urmă cu opt ani.

Aceste realizări și perspective, la care se adaugă grija pentru lărgirea și modernizarea bazei materiale a școlii, pentru îmbunătățirea programelor și manualelor, a întregului conținut a învățămîntului și a metodelor de predare — se răsfrîng pozitiv asupra nivelului activității din toate domeniile.

CUBA

DUBLĂ SĂRBĂTOARE

La 1 Ianuarie, poporul cubanez trăiește, alături de sărbătoarea începutului de an care, în condițiile construcției socialiste capătă semnificații deosebite pentru aspirațiile și interesele legitime ale maselor populare — marea Sărbătoare a eliberării. La 1 Ianuarie 1959, unitățile armatei revoluționare de eliberare a Cubei, comandate de Fidel Castro, au intrat victorioase în capitala țării, zdrobind dictatura lui Batista și înscriind în istoria poporului începutul vieții noi în Cuba.

Cei 15 ani, care au urmat de la acel memorabil eveniment, au fost ani de muncă eroică pentru lichidarea efectelor subdezvoltării și ale îndelungatei dominații a monopolurilor străine, pentru realizări remarcabile în industrie, agricultură, știință, învățămînt, cultură. Astăzi, Cuba dispune de o industrie în plină dezvoltare, cu numeroase ramuri noi (construcția de mașini și utilaje, industria chimică, a materialelor de construcții etc.), de o agricultură din ce în ce mai rodnică, de o economie în plin progres.

În domeniul învățămîntului, s-au făcut, de asemenea, pași spectaculoși. E destul să reamintim că, în Cuba, existau în momentul proclamării Republicii, peste un milion de analfabeți (la o populație de circa 8 milioane), iar 600 000 de copii nu aveau posibilitatea să meargă la școală. Campania națională pentru lichidarea neștiinței de carte a făcut ca Republica Cuba să fie prima țară din America Latină fără analfabeți. În prezent, guvernul pune, anual, la dispoziția școlii, fonduri importante — 500 de milioane de pesos — pentru dezvoltarea bazei materiale și îmbunătățirea conținutului învățămîntului.